

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

INVESTIM ÎN VIITORUL TĂU!

GUVERNUL ROMÂNIEI

Програма: INTERREG V-A Румъния-България
Приоритетна ос: 2 - „A green region”
Специфична цел: 2.1 - „To improve the sustainable use of natural heritage and resources and cultural heritage”
Проект: NATBIOT - „Natural heritage - natural/ bio resources’ services”
Контракт № 82688/18.07.2018 Код е-MS: ROBG - 356
Бенефициент: Румънско Движение за Качество (MRC)

Социологическо проучване на природното и културното наследство на трансграничния регион Долж, Олт, Мехединци (RO) – Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)

Изготвил: Сдружение Завинаги за Европа

Януари 2019г.

Съдържанието на този материал не представлява задължително официалната позиция на Европейския съюз.

Съдържание

I.	Въведение и представяне на изследването	Error! Bookmark not defined.
II.	Методология на изследванията	Error! Bookmark not defined.
III.	Представяне на събрани и анализирани данни за всяка интересна тема	Error! Bookmark not defined.
III.1.	Представяне на природното наследство в окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)	7
III.2.	Представяне на природното наследство на областите Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)	21
III.3.	Представяне на културното наследство в окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)	27
III.4.	Представяне на културното наследство на областите Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)	52
III.5.	Представяне на данните, събрани от офис проучванията по отношение на туристическия сектор в Окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)	63
III.6.	Представяне на данните, събрани от офис проучванията по отношение на туристическия сектор в областите Видин, Монтана, Враца, Плевен (BG)	68
III.7.	Представяне на данни, събрани от полеви изследвания на ниво окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)	76
III.8.	Представяне на събраните данни от теренни проучвания на ниво в областите Видин, Монтана, Враца, Плевен (BG)	87
IV.	Сравнителен анализ RO-BG	94
V.	Заключения и препоръки	Error! Bookmark not defined.

VI. Библиографски справки.....**Error! Bookmark not defined.**

I. Въведение и представяне на изследването

Това проучване се изготвя в контекста на изпълнението на проекта NATBIOT - "Natural heritage - natural / bio resources' services" (№ на договора за финансиране: 82688/18.07.2018; Код проект: ROBG - 356), изпълнен от Сдружение Румънско Движение за Качество (MRC), финансиран от Програмата INTERREG V-A Румъния-България, Приоритетна ос: 2 - „A green region”, Специфична цел: 2.1 - „To improve the sustainable use of natural heritage and resources and cultural heritage”.

Срокът за изпълнение на проекта е 18 месеца, считано от 31.07.2018.

Цел на проекта NATBIOT - „Natural heritage - natural/ bio resources' services” е създаването на иновативни туристически продукти, марка NATBIOT, както и подобряване на качеството и маркетинговите услуги в туризма, водещи до устойчиво използване на природното и културно наследство и ресурси в съответната трансгранична зона: Долж, Олт, Мехединци (RO) - Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG).

Основната цел на проучването е да събере и тълкува информацията, необходима за получаване на преглед на природното и културно наследство на съответната трансгранична зона. Анализът, представен в проучването, ще бъде използван за постигане на общата цел на проекта.

Проучването включва цялостен анализ на най-представителните ресурси, включени в природното и културно наследство на съответните области, както и инвентаризация на услугите (капацитет за настаняване, брой туристи, туристически райони, хотели, къщи за гости, хостели, пансиони на агротуризм, туристически агенции, специфични подробности за общественото

хранене в целевите райони, развлечения, транспорт) в подкрепа на туристическия сектор.

Според Световната туристическа организация, туризмът обхваща дейностите на хора, които пътуват и живеят извън обичайната си среда за не повече от една последователна година за развлекателни, бизнес или други цели.

Понятието „туризъм“ се отнася, от една страна, до пътуването на хората и, от друга страна, до организирането на специални услуги и производство. Туризмът е производство и обмен на услуги и стоки от бизнес единици, които създават организация или имат материална и техническа база за осигуряване на настаняване на туристи (настаняване, храна, транспорт, отдых, здраве, спорт и др.) които живеят временно извън личния си дом (минимум 24 часа), без да се налага да работят.

Така развитието на туристическия сектор на дадена територия зависи от качеството, разнообразието на съществуващите специфични услуги и / или туристическите атракции, като тези два фактора са решаващи фактори за квалификацията на дадена област като туристическа дестинация. Що се отнася до туристическите услуги, те се различават по следния начин:

- ✓ **Основни туристически услуги** - те включват предоставяне на услуги по настаняване, храна, транспортни услуги.
- ✓ **Допълнителни туристически услуги** - това са пътувания, развлечения, събития, спорт и анимация, спа и други медицински услуги, конгресни и бизнес мероприятия, отдаване под наем на съоръжения, оборудване и превозни средства, училища и клубове за езда, ски училища, училища за водни спортове и др. Повечето от тези услуги са свързани с улесняване на престоя на туристите, увеличавайки комфорта на престоя.

Въпреки това, степента на привлекателност на дадена област по отношение на потенциала за развитие на туризма се оценява главно от потенциалните доставчици на туристически услуги по отношение на туристическите цели, съществуващи на или в

близост до тяхната територия. Забележителностите на дадена територия са част от съществуващото наследство.

Съществуват три вида наследство: културно, природно и смесено. Обектите на културното наследство могат да включват исторически сгради, археологически обекти, художествени произведения (картини, скулптури и др.), Места за поклонение и др. Природното наследство включва природни територии, където се срещат редки геоложки процеси, които съдържат редки природни феномени или изключителна красота, или предоставят редки животински или редки местообитания или застрашени растения. Смесеното наследство съдържа както елементи от природно, така и културно значение.

Като цяло, териториите с богато природно и / или културно наследство имат висок потенциал за икономическо и социално развитие чрез развитието на туристическия сектор. Чрез привличане на доставчици на услуги към потенциални туристи (места за настаняване, туристически агенции, услуги за забавление и релаксация и др.), Територията се ползва от допълнителен капитал, генериран от доходите на туристите, които преминават през района и могат да допринесат за повишаване на жизнения стандарт подобряване на качеството на живот на местно ниво.

Поради историческото значение и приноса към опазването на биоразнообразието на околната среда, както на национално, така и на международно равнище, се следи отблизо както природното, така и културното наследство на ниво обществени институции.

Организацията на ООН за образование, наука и култура (ЮНЕСКО) е една от основните международни институции, допринасящи за опазването и популяризирането на световното културно и природно наследство.

Световното наследство на ЮНЕСКО в Румъния понастоящем се състои от шест културни обекта и два природни обекта (нито една от тях не се намира в окръзите Долж, Мехединци, Олт) и седем елемента, принадлежащи към категорията на нематериалното

културно наследство (едно от които е специфично за окръг Олт - ритуал Калушул и четири са свързани с цялата територия на Румъния: доината, коледните песни и амъжките чети в коледния период, занаята на традиционните ковъор и културните практики, свързани с 1 март).

Световното наследство на ЮНЕСКО в България понастоящем се състои от седем културни обекта и три природни обекта (нито една от тях не се намира в областите Видин, Монтана, Враца и Плевен) и седем елемента, класифицирани като нематериално културно наследство (няма конкретна територия, обхваната от проучването, но културните практики, специфични за 1 март, са свързани с цялата територия на България)

„Натура 2000“ е инициатива в общността за опазване на природното наследство и най-важните типове местообитания и видове в Европа. Мрежата „Натура 2000“ се състои от обекти от значение за Общността (зони по „Натура 2000“), разделени в две категории: специални защитени зони и специални защитени зони за птиците. Такива площи се намират на територията на всички области в Румъния и областите на България.

II. Методология на изследванията

За да се разработи това проучване, бяха използвани редица изследователски методи, за да се осигури пълният и интегриран характер на информацията, представяща състоянието на културното наследство, природното наследство и еволюцията на туристическия сектор в областите Долж, Олт, Мехединци.

Методологията на изследването включва социологическо проучване на базата на интервю, проучване, основано на въпросник, анализ на статистически данни и офис анализ.

Бяха проведени следните анализи:

- теренно проучване, използвано за събиране на качествени и количествени данни за туристическия сектор в целевата зона

- чрез прилагане на въпросници към единици за настаняване в граничните райони на Долж, Олт, Мехединци, Видин, Монтана, Враца и Плевен
- чрез провеждане на интервюта с представители на местните власти, представители на единици за настаняване, представители на туристически агенции или представители на туристически обекти (музеи, манастири, археологически обекти и др.).

- тестови изследвания, използвани за събиране на съответните данни за анализ на настоящото състояние на развитието на туристическия сектор в трансграничния район, към който е насочено проучването, както и за идентифициране на основните туристически цели, лежащи в основата на природното и културно наследство, разположено на територията на областите Долж, Олт, Мехединци в Румъния Областите Видин, Монтана, Враца и Плевен в България.

За да се определят основните предимства, слабости, както и възможностите и заплахите, свързани с развитието на туристическия сектор и културното и природно наследство на ниво изследвана област, бе извършен SWOT анализ. Последните обосновават заключенията и препоръките, съдържащи се в проучването на устойчивата валоризация на културното и природно наследство.

III. Представяне на събрани и анализирани данни за всяка интересна тема

III.1. Представяне на природното наследство в окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)

По отношение на природното наследство, съгласно Решение на Правителството № 2151/2004, защитените природни територии са класифицирани в следните категории:

- а) научни резервати
- б) национални паркове
- в) паметници на природата
- г) природни резервати
- д) природни паркове
- е) специална зона за защита на птиците

На ниво окръг Долж има 18 защитени природни зони от национален интерес, определени съгласно Закон № 5/2000 с обща площ от 541 ха и 116 км водни течения (реки Балашан, Деснацуй и Терпезица). Този списък е допълнен през 2014 г. с друга природна защитена зона (природен резерват Завал - 351,3 хектара), съгласно Решение на Правителството 2151/2004.

На територията на окръг Долж има и четири обекта в мрежата Натура 2000. Приблизително 1 052 км² от територията на Долж са територии с обществено значение, съответно 14% от площта на областта (7,414 км²).

Що се отнася до специалните зони за защита на птиците като неразделна част от европейската екологична мрежа Натура 2000 в Румъния, те бяха определени от Решение на Правителството № 1284/2007. На ниво окръг Долж бяха идентифицирани четири такива зони. В окръг Долж функционира зоологическа градина, разположена в Крайова, в парк Николае Романеску.

Териториалните административни единици в окръг Долж с най-висока концентрация на природно наследство са:

- Общини: Крайова, Калафат
- Градове: Сегарча, Дабулени
- Селата: Мало Маре, Пленица, Джигера, Четате, буковъц, Дръник, Вървору де Жос.

По-долу са представени основните природни туристически цели, разположени на територията на окръг Долж:

➤ **Поляна с Божури в Гора Пленица:** Природният резерват се намира в община Пленица и има площ от 50 хектара; това е залесена площ (с видовете цер и благун), където се срещат видовете защитена флора, божурът на Румъния.

➤ **Валеа Реа(Ложата Деолина) - Радован:** се намира в окръг Долж, на около 30 км от Крайова, на границата между равнината Бъйлещи и платото Стрехая на около 80 м надморска височина. Районът се намира в лесовъдския район на Румънската равнина. Това е биологична резервация с площ от 20 хектара, защитена поради богатата и уникална флора на района

➤ **Дюните на Дъболени ("На крепостта"):** са разположени на територията на община Дъбулени и имат площ от 8 хектара; най-голямата пясъчна дюна е Дюна Посодари или „На крепостта“, която е защитена ботаническа зона.

➤ **Солните пасища на Джигера:** се намира в община Джигера, с площ 4 хектара; тази зона е разположена в наклонена зона, където водната маса варира между 0.2 и 1 m, а водата има високо съдържание на аерирана сол, хлориди и натрий. Статутът на тази зона позволява опазването на видовете растения и животни, адаптирани към този тип местообитания.

➤ **Пасища Четате (от Заливните площи н арека Дунав):** се намира в Четате, с площ от 6 хектара; защитената територия (включена в континенталния географски район на Дунавската равнина) е естествена зона (езера, реки, блата, торфени площи, широколистни гори, пасища, лозя и овощни градини), където в заливната низина на река Дунав, (Езерото Голенци, езерото Хуния, извора Банулуй и езерото Маглавит), осигуряващо храна, гнездене и условия на живот за няколко вида мигриращи,

преминаващи или заседнали птици (някои от които са защитени от закона).

➤ **Пасища Гогошу- Щенел:** се намира в община Гогошу с площ от 10 хектара; в северната част на този район се срещат гори от цер и благун, както и зимен дъб. В тази област има и много други широколистни видове, специфични за хълмове с ниска надморска височина и равнини. От растителния пейзаж, на западната граница с окръг Мехединци, са запазени изолирани дъбови групи, а наблизо има големи дъбови гори: Гора Тиу, Гора Дрокая, Гора Пиртеа, Гора Бойереаска .

➤ **Зона с фосили Буковъц:** се намира в общината Буковъц, с площ 4 хектара; това е важна фосилна точка, открита през 1949 г., с богати мекотели от изкопаеми миди, датиращи от палеолита.

➤ **Зона с фосили Дръник:** се намира в община Дръник, с площ от 6 хектара; палеонтологичната защитена зона на Дръник е от особено научно значение, тъй като е най-южната точка на румънската фауна в Олтения, състояща се от разнообразие от мекотели и бозайници.

➤ **Чуперчени-Деса:** естествената площ от 200 хектара се намира в заливните части на река Дунав, в югозападния край на окръг Долж, в югоизточната част на село Чуперчени. В района на природния резерват се срещат няколко вида местообитания: естествени еутрофни езера, олиготрофна стояща вода, панонични пасища от пясък, панонични алувиални нископланински пасища, гроздове от ливадна тревна растителност (върба, бяла топола и трепереща топола), влажни зони, пясъчни дюни и обработваема земя; условия за живот и храна за много видове птици, бозайници, влечуги, земноводни и риби.

➤ **Събрани езера от Джеормана:** Площта на 102 хектара е разположена в равнинен район на басейна на река Жиу, който се простира до територията на Братовоещи и Теаск и е част от категорията на влажните зони. Тази защитена зона се характеризира с наличието на езерни екосистеми, а именно

езерото Виктория и езерото Марика, в непосредствена близост до блатисти райони.

➤ **Езерен Комплекс Преажба-Фъкъй:** естествената площ от 28 хектара се намира в централната източна част на окръг Долж, в северната част на село Преажба. Естественият район е езерен комплекс (езера, блата, водни течения, алувиални гори, пясъчни дюни, обработваеми земи, ливади) в северозападната част на паенина Романаши, където се намират разнообразна флора и фауна, специфични за влажните зони.

➤ **Езеро Караула:** естествената зона на 28 хектара се намира в село Караула; Езерото Караула е построено през 1971 г. за използване на напоителна система за разширяване на зеленчуковата градина на бившия нос Караула. След известно време тази система бе заменена от централизирана система за вода от река Дунав, която се ползваше от напоителния канал Извоаре - Джубега, а езерото останало като езеро за риболов, населено с различни видове риби и земноводни.

➤ **Природен резерват Залвал:** площ от около 350 хектара се намира на територията на община Завал и включва гората Завал, смесена гора с различни горски видове. В гората на Завал има и извори на термална вода.

На ниво окръг Олт има шест природни защитени зони от национален интерес, определени съгласно Закон № 5/2000, с обща площ от 653,7 хектара. Този списък е завършен през 2014 г. с шест други защитени природни зони (с кумулативна площ от 5 206 хектара), съгласно Решение на Правителството № 2151/2004. На територията на окръг Олт са разположени и 16 обекта, принадлежащи към мрежата Натура 2000. Около 274 km² от територията на Олт са обекти от значение за Общността, а именно 5% от площта на областта (5,498 km²).

На ниво окръг Олт са идентифицирани 3 специални зони за защита на авифауната, съгласно Решение на Правителството № 1284/2007. В окръг Олт има и зоологическа градина (в град

Слатина), но тя не разполага с необходимите разрешителни за експлоатация. През 2016 г. всички животни в тази зоологическа градина бяха прехвърлени в оторизирани институции.

Така териториалните административни единици в окръг Олт с най-висока концентрация на природно наследство са:

- Община: Слатина
- Общините: Добрословени, Стрежещи, Обършия, Щефан чел Маре

По-долу са представени основните природни туристически цели, разположени на територията на окръг Олт:

➤ **Гора Бранищеа Катърилор:** е горски район на югозападната част на равнината Романац, с площ от 301,3 хектара, разположен на територията на общините Обършия и Щефан чел Маре, с ролята на защита на дървесни видове *Quercus pedunculiflora* K. Koch и пухкав дъб, балкански дъб с височини между 25 и 28 метра.

➤ **Гора Кълугъреаска:** е залесена зона с площ от 40 хектара, разположена на територията на село Кръчунел (община Радомиреши), в северозападната равнина Боянул (подразделение на румънската равнина), което има ролята на защита на дакски дъбови гори.

➤ **Горскаат къща от Гора Потелу:** е залесена площ в заливните Потелу (Заливните площи на река Дунав), разположена в село Янка, с площ от 1,5 хектара с цел защита на няколко вековни дъба, които растат заедно с дървесните видове акация и топола.

➤ **Резерват за божур на Академията:** се намира в община Стойкънеши, с площ от 54,9 хектара и представлява горски район с цел защита за видовете румънски божур, в който се намира голямо разнообразие от флора и фауна.

➤ **Резерват за Благуни:** се намира в община Ровору, с площ от 121 хектара и е залесена площ (на границата на пресичане на Румънската равнина до платото Джетик) със защитна роля за дърветат Благун със средна възраст 75 години.

➤ **Гора Сеака Оптъшани:** се намира в с. Опташани (община Спиени) с площ от 135 хектара и е площ, покрита с 82% зимен дъб и цер..

На ниви Окръг Мехединци има 2 биосферни резервата, национални или природни паркове, определени съгласно Закон № 5/2000, съответно:

- **Биосферен резерват Домоглед - Валеа Черна:** Резерват се намира на територията Домоглед - Валеа Черна. Национален парк Домоглед - Валеа Черна, създаден през 1990 г. със собствена администрация от 2003 г., се намира в югозападната част на Румъния и обхваща територията на три области: Караш-Северин, Мехединци и Горж. Национален парк Домоглед - Валеа Черна се намира в източната част на окръг Караш-Северин, заема площ от 23 185 хектара и в западния окръг Мехединци, заемащ площ от 8,220 хектара и в западната окръг Гож с площ от 29,806 хектара. Резерватът се характеризира с разнообразие от ландшафен тип (варовикови скали с Банатски Черни Бор, течащи каньони с висок флукутиращ поток, варовикови върхове със субтеридинска растителност, големи букови гори на голяма възраст, хвойна алпийски езера, планински езера, варовикови клисури и пропасти изолирани торфени блата, субалпийски ливади с лапиезури), уникални термални пещери в Румъния, термоминерални извори.
- **Биосферен резерват Железни Врати:** Резервата се намира на територията на Природен Парк Железни Врати. Природният парк "Железни врата" се намира на левия бряг на река Дунав, в югозападната част на Румъния, между Бузиаш и Гура Вѝи и се намира на административните територии на две области: Караш-Северин и Мехединци. Паркът обхваща над 115 000 хектара. Цялата област включва 18 научни резервата, защитени с много богато биоразнообразие. Тя включва също така две зони със

специална авифаунистична защита, принадлежащи към екологичната мрежа Натура 2000 (Планините Алмажулуй-Локвей и по течението Дунав-Базияш-Железни врата).

Също така, 32 естествени резервата, разположени в окръг Мехединци, с обща площ 2.105,50 хектара, са идентифицирани на нивото на същия нормативен акт. Този списък е завършен през 2014 г. с две други защитени природни зони (пещера Исверна, Геопарк Плато Мехединци) с обща площ 106,002 хектара, съгласно Решение на Правителството 2151/2004. De asemenea, pe teritoriul județului Mehedinți sunt localizate 11 situri ce fac parte din Мрежа Натура 2000. Приблизително 1 362 km² от територията на Мехединци са обекти от значение за Общността, съответно 28% от площта на окръга (4 933 km²).

Също така, съгласно Решение на Правителството № 1284/2007, на равнището на окръг Мехединци са идентифицирани пет зони със специална защита на птиците. В окръг Мехединци има също така и обществен аквариум, разположен в община Дробета Турну Северин - отдел „Природни науки“ на музея „Железни врати“.

Така териториалните административни единици в окръг Мехединци с най-висока концентрация на природно наследство са:

- Община: Дробета Турну Северин (населеното място Гура Вѝи),
- Община: Чирешу, Балта, Поноареле, Исверна, Брезница-Окол

По-долу са представени основните природни туристически цели, разположени на територията на окръг Мехединци:

➤ **Пещера Епуран:** природната зона се намира в северозападната част на окръг Мехединци и югоизточната част на село Жупанещи. Природната зона е пещера (състояща се от мрежа от галерии и зали), разположена в склона на потока Понорът, разположена на две нива, както следва: първо ниво (активно), състоящо се от прави и низходящи галерии, кладенци, езеро около 10 м) и по-високо ниво с няколко зали (Северна Зала, Меча Зала, Пропаднала Зала) и галериите (Пролива на надеждата,

Велики Рамонаж, галерия на Галните Плочи и галерията на Съкровищата). Пещерата е от особено научно значение както заради множеството образувания, така и от останките от изкопаеми от фауни .

➤ **Извор и пролив от Къмана:** природна зона е разположена в западния край на окръг Мехединци, близо до териториалната граница с окръг Караш-Северин (в платото Мехединци), в северозападната част на село Подени, с площ от 25 хектара. Природната зона е район с голямо разнообразие от карстови феномени (стръмни скали, долини, лапиезури, хидрокарстови системи,) с геоложка, флористична, фаунистична и ландшафтна значимост.

➤ **Гура Въи - Върчорова:** естествената зона с площ от 305 хектара се намира в югозападната част на окръг Мехединци (в платото Джетик, на левия бряг на Дунав в планината Алмажулуй и Локвей), на северозападната територия на Гура Въи. Защитената зона е включена в природен парк "Железни врати" и е защитена територия за няколко редки вида от флората, някои от които са включени в Червения списък на IUCN.

➤ **Валеа Оглъникулуй:** Естествената площ от 150 хектара се намира в югозападния край на окръг Мехединци, на поляната на долината Оглъникулуй (в близост до остров Банулуй), в югоизточната част (надолу по течението) со с. Гура Въи. Районът представлява проучван район за живот на насекоми и защита на редки видове от флората (диви гладиоли, божур и др.).

➤ **Лунка Вънжулуй (заливни части):** Природна зона, разположена на територията на Вънжу Маре, с площ от 14 хектара, включва ливадна гора от дъб, ясен, клен. Съществуващата фауна включва, наред с други неща, момини сълзи.

➤ **Люляковата Гора Поноареле:** природна зона от 20 хектара се намира в североизточния край на окръг Мехединци, в източната част на с. Бълуца. Районът е разположен в хълмиста зона от кристални и варовикови шисти, приписани на юрския период. Естествената зона се припокрива с Натура 2000 - Плато

Мехединци и представлява залесена площ (върхове, дюни, долини, проломи, долини, лапиезури), със защитна роля за дивите люлякови видове.

➤ **Средиземноморски храсталаци в Иsverна:** природната зона е разположена в централната част на северния край на окръг Мехединци, близо до териториалната граница с окръг Караш-Северин, на територията на община Иsverна, с площ от 10 хектара. Защитената зона е планинска област, покрита с дървета, храсти и билки, в която има няколко редки представители на флората (*Asplenium ruta-muraria*, тинтява и др.).

➤ **Върх Стана:** Върх Стан в планината Мехединци е най-високият връх в планината Мехединци с надморска височина от 1466 м. Природната зона се намира на територията на община Иsverна и има площ от 120 хектара.

➤ **Валеа Цесна:** Природната зона се намира в централния северния край на окръг Мехединци, в западната част на село Костеш. Защитената зона, разположена на територията на община Балта, с площ от 160 хектара, е зона от ждрела, изкопани в юрски варовик от водите на река Тесна, стръмни скали, дупки, пещери, долини, лапиезури..

➤ **Гора Боровъц:** природната зона е разположена в централната западната част на окръг Мехединци, на югозападната територия на община Бълвънещи, с площ от 30 хектара. Защитената местност е залесена площ в басейна на потока Боровъц, която служи за защита на иглолистни дървесни видове, известни като банатски черен бор.

➤ **Гора Бунджет:** природната зона е разположена в централно-западната част на окръг Мехединци, на североизточната територия на община Бурила Маре и северозападната част на с. Девесел, с площ 18,2 хектара. Защитената зона е залесена площ със защитна роля за вековни видове дъб.

➤ **Гора Дръгичеану:** природна зона е разположена в северозападната част на окръг Мехединци на надморска височина

от 1000 m), на северната територия на село Обършия-Клошани, с площ от 60 хектара. Защитената зона е залесена площ със защитна роля за горската растителност на дървета и храсти, видове орех, мъждрян, трева или диви люляк.

➤ **Хълма Духовней:** природната зона е в Дунавската Клисуре, в западната част на окръг Мехединци, на територията на община Иловица, с площ от 50 хектара. Районът е защитена зона за няколко вековни вида, които се отглеждат в комбинация с турски лешник.

➤ **Хълма Въръник:** природната територия с площ от 350 хектара се намира в Дунавската клисура, в западната част на окръг Мехединци (на територията на общината Брезница-Окол), с максимална надморска височина 403 м. Районът е природна зона с под-средиземноморски живи плетове върху субстрати варовик, който защитава няколко вида от флората (Келяв габър, мождрян, див люляк) и фауна (усойници с рог, костенурка Херман).

➤ **Малко и големи Казани:** Казаните са сектор на Дунавското дефиле, преминаващо през Карпатите, разположени на територията на община Дубова. Те имат дължина около 9 км. На някои места Дунавът се стеснява до 230 м, което затруднява навигацията. Реката граничи с вертикални, скалисти стени. Максимални дълбочини около 75 м. В котелната промишленост скоростта на отводняване надвишава 5 м / сек. Естествената зона обхваща площ от 215 хектара. Големите казани са с дължина около 4 км, като варират между Чукурул Маре (на румънска територия) и Велики Стрбак (Сърбия). Малките казани се простират на дължина около 3 км, разположени между масивите Чукурул Маре (Румъния) и Мали Стрбак (Сърбия).

➤ **Зона с фосили Свиница:** природната зона е в западния край на окръг Мехединци, на северозападната територия на с. Свиница, с площ от 95 хектара. Районът е депресия в Дунавската Клисуре, където има важни находища на изкопаеми от фауната, приписвани на геоложкия период на средната юра, принадлежащ на мезозоя.

➤ **Зона с фосили Бахна:** природната зона се намира в централната западната част на окръг Мехединци, на западната територия на село Бхна, с площ от 10 хектара. Районът е депресия в басейна на река Бахна, където в няколко литоложки нива има важни находища на фосилна фауна от сарматски период.

➤ **Гора Стръмина:** природната зона е разположена в централно-западната част на окръг Мехединци (в делтата на Дунав), в северозападния част на община Рогова, съответно на общината Хинова, с площ от 100,3 хектара. Защитената зона е залесена защитена зона за видове тръни, които растат в компактни съобщества в листните гори.

➤ **Карстовия комплекс в Поноареле:** зоната е разположен в североизточния край на окръг Мехединци (в платото Мехединци), близо до териториалната граница с окръг Горж, на територията на общината Поноареле. Карстовият комплекс в Поноареле е хълмиста местност с ниска надморска височина (формирана от кристални и варовикови шисти, от периода юра), геоложки образувания (карстови феномени) Божият мост, естествен мост), долини, лапиезури (Поле с лапиезури) , проломи, езера (Езеро Затонул Маре, Затонул Мик), пещери (Пещера Поноареле); гори (Гора Лапиезури) и ливади, които приютяват голямо разнообразие от флора и фауна, характерни за Мехединското плато.

➤ **Варовикови стени при Изворите Кошущей:** естествената зона е разположена в централната северна част на окръг Мехединци, в югозападната част на село Джурджуани, на територията на община Балта, с площ от 60 хектара. Защитената зона е естествена област в планината Мехединци, разположена между масивите Чолану и Пиетреле Албе (Белите Камъни), в които извира Кошущей.

➤ **Пролома Кошущей:** природната зона се намира в най-северния край на окръг Мехединци, близо до териториалната граница с окръг Караш-Северин, на територията на община Балта, с площ от 50 хектара. Зона се състои от пролом изкопан в юрски варовик от водите на река Кошуща (десен приток на река Мотру),

стрюмни скали, горички, пещери, долини, , флора и фауна, характерни за платото Мехединци.

➤ **Корнетул Бебелор и Чербулуй:** тези природни зони са разположени в централната част на северния край на окръг Мехединци, близо до териториалната граница с окръг Караш-Северин, на територията на община Балта, с площ от 40 хектара. Тези териториите представляват защитена зона за подсредиземноморските екосистеми с флора и фауна, специфични за платото Мехединци.

➤ **Пролома Тополница и Пещера Тополница:** природната зона се намира в северозападната част на окръг Мехединци и източната част на село Чирешу, с площ от 60 хектара. Районът е зона (с геоложки, флористичен, фаунистичен и ландшафтен интерес) с разнообразен релеф (проломи, долини, пещери,), покрити с гори и ливади с флора (бук, дъб, зимен дъб, мождрян, смрадлика , див люляк, пъстри лалета) и фауна, характерни за мехединското плато.

➤ **Зона с фосили Маловъц:** естествената територия се намира в село 23 август, Маловъц, окръг Мехединци, на разстояние 14 километра от град Дробета Турну Северин, с площ от 6 хектара. Секторът, в който вкаменелостите са многобройни и където може да се изследва фаунистичният състав (основно различни видове мекотели) е Маловъц - Боереаска долина- Колибаши-Коккорожа.

➤ **Кракул Гъиоара:** Природната зона е разположена в югоизточния край на Националния парк Железни врати, на западната територия на село Дудашу Скелей, с площ от 5 хектара. Районът е естествена защитена зона за няколко редки видове флора, включително: *Ephedra distachya*, *Asplenium ceterach*, карамфил, *Scorzonera lanata*, *Stipa danubialis*, някои от тях са в Червения списък на IUCN.

➤ **Средиземноморските храсталаци на Корнетул Обършия-Клошани:** естествената зона е разположена в централната част на северния край на окръг Мехединци, близо до териториалната

граница с окръзите Караш-Северин и Горж, на територията на община Обършия-Лошани, с площ от 60 хектара. Защитената територия е планинска област, покрита с дървесни видове, храсти, мождрян, *Viburnum lantana*, смрадлика, или див люляк. От представителите на тревите има няколко редки флорални вида, включително: *Ceterach officinarum*, *Asplenium ruta-muraria*, тинтява или червен рог.

➤ **Кракул Кричи:** естествената площ от 2 хектара е разположена в югозападната част на окръг Мехединци, на западната територия на с. Гура Вѝи. Естествената зона е защитена зона за няколко редки вида флора, включително: копѝра на Железни врата, *Ceterach officinarum*, карамфил, папратта от казаните, някои са включени в червените списъци на IUCN..

➤ **Фаца Вирулуй:** Природна площ от 6 хектара е разположена в югозападната част на окръг Мехединци, на северозападната територия на с. Гура Вѝи. Естественият район е зона (стрѝмни склонове, прагове, долини, проломи, водопади), покрити с дѝбови гори, смесени с орех, бор, *Celtis occidentalis* или лешници. Също така, естествената зона защитава няколко редки флори.

➤ **Пещера Поникова:** Пещера Поникова е изкопана в левия склон на Дунав в Големите казани (Чокару Маре), частично наводнен след създаването на язовира. Нейните галерии възлизат на 1 660 метра, минавайки през Чокару Маре и излизайки към река Дунав. Пещерата Поникова е обявена за пещера резерват поради останките от вкаменелости, много стар керамичен фрагмент и ендемични видове. Посещението е препорѝчано да се проведе между май и октомври, с изключение на периоди на наводнение, когато галерията на Поникова може да бѝде изцяло или частично наводнена¹.

➤ **Пещера Ветерани:** Пещерата Ветерани се намира в масив Чиукару Маре, на левия бряг на река Дунав. Той е с обща дѝлжина

¹ <https://promehedinti.ro/pestera-ponicova/>

173 м и широчина 40 м. Това е пещера, към която винаги е проявявано интерес за търсещите съкровища по света, които твърдят, че известното сребърно съкровище на императрица Мария Терезия, принадлежаща към Австро-Унгарската империя или съкровищата на сръбския цар Обренович са скрити в пещера, затворена от скали. Пещерата се състои от галерия с кратък достъп и голяма зала, осветена от естествен варовиков прозорец. В пещерата има и галерия в западната част, където е разположена чешма, наречена "Fantana Turcului" (Извора на Турчина), чиято вода идва директно от подпочвените води, а не от проникването на река Дунав.

III.2. Представяне на природното наследство на областите Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)

По-долу са представени основните природни туристически обекти, разположени на територията на **област Видин**:

➤ **Зона Анище.** Намира се в близост до пътя Белоградчик - Салаш, на 2 км източно от с. Граничак. На тази територия са открити останки от древно римско селище. Посещаването на забележителността може да бъде съчетано с разходка по поляните и скалите край Белоградчик, разходка из село Салаш и евентуално посещение на Када Боаз, която се провежда почти всяка година малко преди или след празника на св. Пророк , което е на 21 юли.

➤ **Боров Камък и Боровишки светилищен комплекс.** Районът е комплекс от скали, който се намира в близост до Белоградчик, в Стара планина. Два оброчни кръста, Боров камък, Магура, олтар в скална ниша, кръгъл каменен вана, стена на крепост, ниши за греди на постройки в скалите на второто светилище, скулптурен комплекс, илюстриращ образите на свещениците манастир, построен на мястото на бившето богослужение, три крепости, основите на хан, малък свещенически заслон и две пещери. Обиколката е около 6 часа.

Трудността при достъпността е малко над средната. Дължината на маршрута е приблизително 6 км.

➤ **Пещера Венеца.** Намира се в Краище, на около 3 км от гара Орешец и на 14 км от Белоградчик. Входът в пещерата се извършва на всеки час от 9:00 до 17:00 часа (с изключение на 12:00 часа). Това важи за дни от вторник до петък. В събота и неделя се допускат посещения на групи. Пещерата е затворена за посетители в понеделник. Посещаването на обекта отнема около час и половина. Не се изисква специално оборудване. В пещерата могат да се видят различни калцитни вторични образувания. По дължината на пода са разпръснати различни цветни кристали, дължащи се на кристализация на вода и минерали от околните скали.

➤ **Пещера Лепеница.** Намира се на 4 км източно от Белоградчик в с. Маркашница. Това е достъпно за час и половина по еко-туристически маршрут, маркиран с оранжево. Това е единствената пещера с червен пясък, която изгражда Белоградчишките скали. Пещерата е малка - с дълбочина около 40 м, но е разположена на два етажа. Над пещерата има тракийско светилище с трон, както и звездна карта, изваяна върху хоризонтална скала. Близко до входа на пещерата Лепеница се намира Белоградчишко археологическо дружество нарежда построяването на колиба, изработена от естествени материали, по модела на праисторическите жилища.

➤ **Пещера Магура.** Разположен е на южния склон на карстовия хълм Рибашка могила, на 17 км северозападно от Белоградчик. Вътре в пещерата се намира най-големият експонат на пещерни рисунки в Европа (над 700 рисунки, представлящи танцуващи жени, мъже на лов, инструменти, използвани от пещерни обитатели за различни дейности, животни, растения и др.) И най-големият сталагмит в България - "Падналият бор", с дължина 11 метра. Също така, в пещерата, в бившата камара на прилепите, има единствено пенливо вино в България, което расте в продължение на 3 години в естествени условия. В друга пещерна зала могат да се видят експонати като кости на животните, които са живели в пещерата и предметите на

домакинството на племената, които са живеели в тази част на Балканите.

➤ **Белоградчишките скали.** Те са уникален природен феномен, представляващ скален комплекс с дължина около 30 км и ширина 6-7 км. Комплексът се простира от запад на изток от връх Ведерник (1124 м) около Белоградчик до селата Боровица и Белотинци. Белоградчишките скали са изсечени от природни феномени в продължение на 200 милиона години. Червеният им цвят се дължи на съдържанието на желязен оксид. Те се различават по форма и размери, достигайки височини над 100 метра височина. Скалите са използвани като естествени защити от византийци, българи и османци в различни епохи. В миналото са били издълбани стотици стъпала, някои от които са запазени и до днес. На много места могат да се видят останки от сгради, стени, парчета от тухли, фрагменти от керамика. В района на Белоградчишките скали е забранено замърсяването и катеренето по скалите.

По-долу са представени основните природни туристически обекти, разположени на територията на **област Монтана**:

➤ **Лечебният извор край с. Балювица.** На 13 км от Берковица се намира малкото село Балювица, където има вода с лечебни свойства. Тази вода се използва особено за лечение на очни заболявания, богати на магнезий. В допълнение към лечението на очни заболявания, водата в този кладенец също е полезна за лечение на нервни, стомашно-чревни и дерматологични нарушения. Изворот е официално сертифицирана за лечебните си качества. Също така, в скалите около извора бяха открити златни нишки.

➤ **Мраморната пещера- Берковица.** Природният феномен се намира в местността "Алчов баир", в близост до град Берковица. През 1971 г. площадката е обявена за природна забележителност. На територията му е разположен горски парк, чийто район е особено красив. Мраморната пещера не е една от най-популярните дестинации, тъй като е защитена и се изпълняват прилагане на

природозащитни мерки. Известен е с мраморни образувания, галерии и фауна в пещерата.

➤ **Местност Сопово до село Стояново.** Село Стояново е известно със своя железен мост, построен през 19 век. През деветнадесети век мостът е наречен Чудото в Северозападна България. Има много истории и легенди за тази област и странните явления, които се случват на тази територия. Мястото "Сопово" все още не е много популярно място, вероятно причините за това са в неговата трудна достъпност.

➤ **Водопадите Заножене и Райски кът.** Водопадът Заножене е разположен на река Орлощица, на около 5 км югозападно от центъра на град Вършац, а над водопада има обширна поляна с изглед към върховете на Стара планина. До водопада може да се стигне с кола или пеша. Водопадът Райски Кът е по-известният от двата водопада край град Вършац. Намира се на река Бащица. Водопадът е достъпен пешеходен маршрут който се изминават за 20 минути. През лятото и есента, особено в сухите години, водопадът е пресъхнал.

➤ **Скалния масив Котля.** Северозападната част на Стрешерски хълм във Врачанския Балкан се нарича Котля и се намира на 32 км от град Враца, на 31 км от град Монтана, на 13 км от град Вършец. В района на селото има повече от 50 пещери. Според местните легенди, известният войвода Вълчан се е отклонил в тези места, като е заровил своето съкровище в една от тези пещери под Стрешеро, където има останки от средновековен манастир и римски акведукт.

По-долу са представени основните природни туристически обекти, разположени на територията на **област Враца** :

➤ **Водопад Скакля.** Водопадът е най-високият в България - 141 мнe тече постоянно. Намира се на 1.5 км южно от Враца, зад хълма Калето. Водопадът е достъпен с кола или пешеходна зона до района над болницата във Враца. Впоследствие посетителите трябва да следват маршрут със средна интензивност, който отнема средно 7-8 часа.

➤ **Водопад Боров Камък.** Пеша до водопада отнема около два часа, но маршрутът е изморителен поради по-стръмните зони. Маршрутът започва от село Згориград и достига до хижа Пършевица. Маршрутът следва река Лева по склоновете на Врачанският Балкан.

➤ **Водопад Шопката.** Водопадът Шопката не е известен водопад. Намира се във Вранският Балкан, близо до село Паволче. Височината на водопада е 77 м. Достъпът до каскадата е пешеходен и започва от село Паволче. От село Паволче до каскада отнема около 1 час и 30 минути.

➤ **Природния феномен Ритлите.** Намира се в Искърското дефиле, северно от с. Лютиброд. Съчетава скални образувания от варовик по бреговете на река Искър, тесни и високи. Най-впечатляващи са четири успоредни вертикални стени на левия бряг на реката, докато тези отдясно са значително по-малки и по-малко се открояват. Скалите достигат 80 метра височина, дебелината им варира от 3 до 7 метра, а дължината им е между 200 и 400 метра. Ритлитните скални образувания са обявени за природна забележителност. В близост се намира Черепишкият манастир.

➤ **Божият мост.** Скалният феномен на Божият мост се намира между селата Лиляче и Чирен, на около 15 км северно от Враца. Скален феномен „Божият мост” е пещера, пресичана от река. Двете открити галерии в пещерата могат да бъдат посетени . През сухите месеци на годината реката, пресичаща пещерата, е пресъхнала.

➤ **Пещера Леденика.** Намира се на 16 км от град Враца, на територията на природен парк "Врачански Балкан". През 2005 г. инфраструктурата му е напълно обновена. В нея се намират 53 вида животни, включително и насекомото на Светломразец, което поради адаптивността, която е развило за тъмнината, не може да излезе на светло. Пещерата Леденика е известна със своите сини и бели водопади. Обиколката на пещерата отнема около час, а маршрутът обхваща 350 м пещерни галерии.

По-долу са представени основните природни туристически обекти, разположени на територията на **област Плевен**:

➤ **Парк Кайлъка.** Намира се южно от центъра на Плевен, обявен за защитен обект. Площта му е около 10 хектара, разположен в карстовата долина на река Тученица. В естествения каньон на реката се помещава богата флора и фауна, където се срещат уникални растения за България и Балканския полуостров, много птици и бозайници са включени в Българската червена книга. Районът е бил местообитание на няколко праисторически животни и създания преди милиони години, а в повечето скални масиви все още има вкаменелости на древни водни организми. Паркът предлага уникални комбинирани възможности за разходки, отдих и развлечения. Вертикалните скали, високи над 40-50 метра, са отлични за катерене. Също така в района има изкуствени езера и язовири, лодки и водни колела, басейни, хотели, барове, кафенета, ресторанти, дискотеки, детски площадки, тенис кортове, зоологическа градина и уникален пещерен ресторант. Паркът е домакин на летен театър в Плевен, както и единственият по рода си в България Музей на виното. В началото на парка са останките от древния град Сторгозия. Има 3 малки язовира, както и изкуствени езера.

➤ **Природен парк Персина.** Природен парк "Персина" е един от единадесетте природни парка в България и единственият, разположен по българската бряг на река Дунав. Създаден през 2000 г., Природен парк "Персина" се намира на територията на три дунавски общини - Никопол, Белене и Свищов. Най-голямото богатство на парка е авифауната, като се има предвид, че на нейната територия живеят повече от 200 вида птици. Един от символите на парка е морския орел - една от редките и защитени птици в България. На територията на природен парк "Персина" са открити исторически руини като: древната стена "Димут" край Белене, датираща от първото хилядолетие преди Христа, средновековната скална църква от X-XI в. след Христа, близо до

Никопол, царската крепост на Шишман и църквата "Св. Петър и Павел" от Второто българско царство.

➤ **Каньон на река Чернелка.** Екологичният маршрут за разглеждане на забележителностите започва в с. Горталово, на 16 км южно от град Плевен, а последната точка е в село Картожабене, на 10 км югозападно от Плевен. Каньонът е с ширина от 60 до 200 метра, а площта му е 300 хектара. Днес карстовите скали се издигат като корона на височина от 10 до 35-40 метра. Маршрутът е дълъг около 7 км и продължава 1 час и 20 минути. Каньонът изобилства от редки видове растения, птици и животни. Голяма част от тях са вписани в Червената книга на България. Специфичната растителност обхваща най-голямата популация на моторните шейни в региона. По време на обиколката можете да видите скални рисунки, исторически следи от римски пътища и др.

➤ **Скални образувания "Купените".** Скални образувания "Купените" - Руселшки кукли се намира на около 1.5 км северозападно от центъра на село Реселец на пътя за село Бресе. Приблизително на 200 метра надолу по течението на реката се намира красивият водопад Скока. Образува се над 20 скални кули и се издига на повече от 40 метра над речното корито. Скалите са светлосиви и дебелината им варира от 30 до 150 м. Водопада Скока и Лесопарк Калето в долината на река Ручене допълват специалния природен пейзаж.

➤ **Пещера Ганината, село Садовец.** Това е най-голямата и посещавана пещера в района на Студенец. Според местните легенди, е била използвана като подслон от хайдуци и отскоро партизани. Пещерата е на два етажа. Височината на отвора е 20 м, ширината е 6-12 м. В средата е колона, която поддържа свода и разделя втория етаж от първия. Първият етаж е малък, къс и тесен, изпълнен с наноси. За разлика от първия, вторият етаж е по-широк и разделен на две галерии, разделени от колоната. Няма специални формации, малки сталактити, сталагмити и други. Открити са останки от зъби на глигани и човешки скелети,

заклучвайки, че пещерата е била обитавана от първобитния човек.

III.3. Представяне на културното наследство в окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)

В Румъния, съгласно Закон № 5/2000, културното наследство е диференцирано в следните категории:

1. Паметници и архитектурни ансамбли

- a) Крепости
- b) Руини на дворци
- c) Укрепени църкви - крепости
- d) Замъци, могили, дворци
- e) Кули
- f) Граждански сгради
- g) Градски възли
- h) Дървени църкви
- i) Етнографски музеи на открито
- j) Пещерни църкви
- k) църкви и манастири
- l) Индустриална архитектура; уреждане на комуникационни маршрути
- m) Паметници на народната архитектура (селски жилища)
- n) Традиционни селски ансамбли

2. Археологически паметници и обекти

- a) комплекси от паллелит
- b) Неолитни и енеолитни селища
- c) селища и некрополи от бронзовата епоха
- d) Укрепления и селища от ранната желязна епоха
- e) укрепления на даките
- f) Некропол и свещени области - желязната епоха
- g) Замъци и свързаните с тях граждански селища Римско-византийски укрепления
- h) Древни градове

- i) Сгради
- j) Средновековни паметници, идентифицирани въз основа на археологически проучвания
- k) Археологически резервати, включващи обекти с дългосрочни нива на обитаване - селища и некрополи

Историческите паметници са вписани в културното наследство, които са групирани в четири категории според тяхното естество:

- Паметници на археологията
- Архитектурни паметници
- Обществени паметници
- Паметници и погребални паметници

Списъкът на историческите паметници се управлява от Министерството на културата и националната идентичност и се прави за първи път през 2010 г. и впоследствие се актуализира през 2015 г. Този списък се одобрява със заповед на министъра и се публикува в Държавен вестник (Заповед на министъра на културата № 2828/2015) ,

Също така, историческите паметници са класифицирани по стойност в две групи:

- Група А: исторически паметници с национална или универсална стойност
- Група Б: исторически паметници, представящи местното културно наследство

Съгласно заповедта на министъра (ОМ) № 2828/2015 г. на нивото на **окръг Долж** се намират 700 исторически паметници, от които 66 национални или универсални и 634 местни културни наследства.

На територията на окръг Долж няма регистрирани паметници в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО.

По-долу са представени най-важните културни забележителности в окръг Долж:

- **Окръжна библиотека Александру и Аристия** (местоположение: улица Михаи Когалничану № 9, гр. Крайова:

Александру Аман (1820-1885), магистрат, големият брат на известния художник Теодор Аман и съпругата му, Аристия Аман (1833-1904), оставят чрез завещание цялото си състояние - къщи, мебели, картини, книги и предмети на изкуството - на кметство Крайова, за създаване на обществено културно селище: фондация "Александру и Аристия Аман", състояща се от библиотека, музей и галерия от картини. До 1950 г. библиотеката е била управлявана от местната кметство. От 1 ноември 1950 г. става регионална библиотека до 1968 г., след това общинска и от 1974 г. до окръжна. Книгите от инвентаризацията на фондацията се намират в основните колекции на обществената библиотека в Крайова, институция, която името на учредителите си през 1991 година. Другите ценности на фондацията: мебели, картини, монети и други се намират в инвентаризациите на Музея на изкуствата и Музея на Олтения в Крайова.²

- **Къща Вълимъреску** (местоположение: Калеа Унири 4, Крайова): Сградата е заобиколена от други значими исторически паметници за град Крайова, включително къщата Стоилов-Болинтанеану, Националната банка на Румъния - клон Долж и Католическата църква на Все Светии. Сградата датира от края на 19-ти век (1892-1893 г.) и е построена от предприемачите Коста и Неделку според планове на френския архитект Алберт Галлерон, който също е проектирал в Румъния румънския Атенеум и двореца на Националната банка на Румъния в Букурещ, Димитри Гика от Команещи и много други болярски къщи в Букурещ и провинцията. През периода 2004-2005 г. сградата се ползва от консервационни, възстановителни работи въз основа на оригинални планове и снимки на орнаменти. Следвайки този процес, орнаментите са реставрирани или подсилени, вътрешните стени са украсени с копринени плоскости, дървените рамки на

² <http://aman.ro/istoric/>

вратите са почистени и интегрирани с интериорния цвят, а цветните стъкла са възстановени.³

- **Кула Барбу-Поенару** (местоположение: община Алмъж): Кула Поенару в Алмаж, окръг Долж, е построена през 1764 г. от болярина Барбу Поенару. В годините 1801 и 1844, кулата е изгорена, като загубва етаж, който не поправен. През 1904 г. кулата е дарена на кметството от потомците на семейството на болярите на Поенару, за да бъде превърната в училище. Впоследствие към първоначалната сграда се добавят няколко класни стаи, като по този начин ядрото на оригиналния навес се включва в съществуващото училище днес. В близост до училището се намира църквата "Свети Войводи", построена между 1787 и 1789 г. от Барбу Поенару.⁴

- **Кула Чернътешилор** (местоположение: Село Чернътеши): Строежът е от втората половина на XVIII в., Построен от болярите Чернатеши, с типичната отбранителна функция. Между 1967 г. и 1969 г., е разрушена, кулата е прехвърлена в държавна собственост, реновирано и включено в музейната (селска) верига с грижата на Николае Първулеску. В Кула Чернътешилор е създаден музей, в който са донесени обекти на стотици години . Кулата от Чернътеши е в добро запазено състояние, а през 2017 г. са започнати нови дейности по възстановяване на паметника чрез проект, финансиран по Регионалната оперативна програма 2014-2020.

- **Музей на Изкуствата в Крайова** (местоположение: Калеа Унири 15, Крайова): Основан през 1908 г. под името Пинакотейка Александру и Аристия Аман, Художественият музей в Крайова ще стане през 1954 година. Музеят функционира в двореца Константин Михаил, архитектурен паметник, построен през 1900-1907 г. в неоготически стил, според плановете на френския архитект Пол Готероу, открит през 1909 г. Дворецът е дарен на

³ <http://www.monumenteoltenia.ro/casa-constantin-valimarescu/>

⁴ <http://www.informatii-romania.ro/listing/cula-poenaru/>

държавата през 1936 г. Музеят представя колекциите от универсални картини (холандски, фламандски, френски, италиански школи) и румънска школа (от XVI - XX век, творби на Константин Лека, Теодор Аман, Щефан Лучиан, Николае Тоница) скулптури от Константин Бранкуш, колекции от румънски икони и графики. Обектите са изложени в Универсалната художествена галерия, в Румънската художествена галерия и в кабинета на Константин Бранкуш.⁵

- **Музея на изкуството и етнографията в Калафат** (местоположение: ул. 22 Декември 6, Калафат): Дворецът Маринку е построен по плановете на френския архитект Пол Готероу, известен в началото на 20-ти век в Румъния, който е проектирал и Кралския дворец в Букурещ, Централната университетска библиотека, Къща СЕС на Калеа Виктория и двореца Жан Михаил, дена Музей на изкуството в Крайова. От 1967 г. в тази сграда функционира Музеят на изкуството и етнографията, чието наследство първоначално включва дарения и по-късно придобиване на художествени ценности. Той е предимно художествен музей с богато наследство, но представя и началото на секцията за народно изкуство и етнография, като има над 1000 експоната, които не са напълно оценени досега. От творбите на румънските съвременници (картини, графики и скулптури) в музея са изложени картините на Николае Григореску, Анри Катари или Теодор Палади и скулптурите на Йон Ирмеску, Нику Енеа, Георги Деметреску Миреа. Музеят на изкуствата в Калафат също е домакин на зала, посветена на художници от Видин (България), наречена Български културен център.⁶

- **Музей Олтения - Секция естествените науки** (местоположение: ул. Попа Шапка 8, Крайова): Основан е през 1928 г. като Музей на естествените науки, а по-късно се присъединява към Регионалния музей на Олтения. Сградата е

⁵ https://ro.wikipedia.org/wiki/Muzeul_de_Art%C4%83_din_Craiova

⁶ <http://www.monumenteoltenia.ro/palatul-marincu/>

архитектурен паметник, датиращ от 1926 г. и съдържа палеонтологична колекция (кватернерни бозайници), малакологична колекция, ентомологична колекция, ологична колекция, орнитологична и бозайникова колекция, хербарий и колекции от минералогия.⁷

- **Музей Олтения - Секция история - археология** (местоположение: ул. Мадона Дуду 14, Крайова): Сега седалище на Секция по археология и история е построено през 1905 - 1907 г. с цел местно училище, съгласно плановете на арх. Фр. Билек, запазил румънския архитектурен стил. През последните десетилетия културното наследство на отдела е нараснало, музеят се налага чрез колекциите си: неолита от Кърчеа, глинените фигурки от Гърла Маре, бронзовите орнаменти от Басараби, съкровища на Даките в Крайова, пакетите, нумизматиката, предметите на религиозно изкуство, фрагменти от фрески от църквата "Св. Йоан Себастиан", бели и огнестрелни оръжия, мебели, часовници, фотографии, илюстрирани, флагове, лапидариум, периодични. Те съставляват повече от 20 колекции, общо над 100 000 културни ценности, които допринасят за възстановяването на основните моменти от еволюцията на обществото от най-ранните времена до днес.⁸

- **Национален Театър Марин Сореску** (местоположение: ул. Александру Йоан Куза 11, Крайова): Националният театър Марин Сореску Крайова, известен преди като Национален театър от Крайова, е обществена театрална институция, финансирана от Министерството на културата и националната идентичност. Основан през 1850 г., театърът е кръстен на човека на културата и универсалния писател Марин Сореску в годините след революцията от 1989 г. Настоящата сграда на Крайовския театър, истински архитектурен символ на града е създаден от архитекта Александру Йоцу, е открит на 21 април 1973 г.

⁷ <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=292>

⁸ <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=756>

- **Археологически обект Чороиу Ноу** (местоположение: село Чороиу Ноу): Според археолозите, обекта в Чороиу Ноу е било някога Малва, столицата на Дакия Малвенсис, тръсена от години, но без успех. Убедителен аргумент в това отношение е откриването в това място на надпис, съдържащ името Дакия Малвенсис, който е единственият такъв надпис в страната. По време на разкопките са открити останки от военно укрепление, църква, гробище, бани и жилища, подово отопление, статуи, монети и метални части, част от оръжията, както и надписи и керамика.

- **Парк Николае Романеску** (местоположение: Булевард Николае Романеску 1А, Крайова): По инициатива на кмета на Крайова, Николае П. Романеску, паркът е проектиран от френския архитект Едуард Редон. През 1900 г. плановете на парка са спечелили златен медал на Универсалната изложба в Париж (1900 г.). Строителството започва през 1901 г. и е завършено през 1903 година. Общата площ на парка е 96 хектара и включва, в допълнение към декоративните насаждения на дървета и храсти, участък от вода над 4 хектара, хиподром от 20 хектара, пътища, алеи и пътеки с обща дължина над 35 км. И се счита за най-големият природен парк в Източна Европа. Паркът разполага и с амфитеатър за представления, малък зоопарк, един от най-старите в страната, открит през 1906 г. и няколко ресторанта..

- **Историческият център на Крайова**: Историческият център на Крайова е рехабилитиран чрез проект, финансиран по Регионалната оперативна програма 2007-2013. Реставрираният исторически център е открит през 2015 г. Така историческият център се превръща в пешеходна зона, поставени са плочи със стари и нови имена на улици, поставени са фенери и са подредени зелени площи с различни флорални аранжировки. Извършени са и следните дейности: възстановяване на тротоара на улица Николаеску-Плопшор, разрушаване на оградата от ковано желязо около църквата „Св. Илие“, на кръстовището между улиците Липскани и Николаеску-Плопшор, трансформиране на

терена който заобикаля църквата е превърнат в обществен площад. Художникът Лучиан Ирмеску изрисува сградите на стария Крайовски център на площад Бузещ, които са осветени от прожекторите.

- Ансамбълът на Крайовската архиепископия и митрополитската църква в Олтения:

Обектът на наследството обхваща:

- Къща Ворвореану - бившият митрополитен дворец, построен през 1905 г.: Сградата е построена в началото на 20 век и е принадлежала на известното семейство Ворвореану. Това е специално художествено постижение, отделено от орнаментирането на фасадата, както и от красотата на интериорните тавани, нарисувани от Франсис Трибалски. Архитектът на сградата е Димитри Мамайролу. Сградата има интересна история. Построена от Гогу Ворвореану, един от най-богатите по онова време хора в Крайова, сградата е била централата на германското командване по време на окупацията от 1916-1918. Сградата се превърна в седалището на митрополитската църква Олтения в средата на 20-ти век, когато митрополитската църква дала на музея Олтения Къщата Бънией в замяна на двореца Ворвореану.

- дървена църква Вси Светии Хаджи Енуш - построена през 1780 г. : Сред основателите на църквата са Николае Чаушеску, Думитраке Сандълаке бив вел ключкер, Йон Бакану, Михай Кожокару, Йон Сапунару и други чужди търговци. С течение на времето църквата носела различни имена, църквата е наречена Вси Светии, кот 1782 година.

Така бяха идентифицирани териториалните административни единици с най-висока концентрация на наследство, изградено с културна стойност от национален интерес, като тези са:

- Община: Крайова, Калафат

- Общините: Алмаж, Брабожа, Калопар, Чернатеци, Коцопени дин Дос, Подари, Шимницу де Сус, СОпорт, Цуглуй

На ниво окръг Долж са организирани културни и артистични прояви с национално и дори международно участие:

- + Национален конкурс-фестивал на изпълнителите на румънската народна песен "Мария Танасе" - октомври, организираше веднъж на две години, в Крайова
- + Театрален фестивал "Shakespeare" - Месеца април - май, Крайова
- + Национален фестивал „Йоана Раду“ - Месец октомври, Крайова
- + Фестивал на Коледните песни и Свещената музика - месец декември, в Крайова
- + Панаира на град Крайова - Месец юни, в Крайова
- + МЕждународен фестивал "Музикална Крайова" - Месец ноември, Крайова
- + Фестивал "Елена Теодорини" - Месеци октомври-ноември, Крайова
- + Парад на древните традиции - Месец декември, Крайова

Най-често срещаните обичаи и традиционни празници в окръг Долж са:

- + Ритуал Пазене на кладенците, Йорданутул - 6 - 7 януари, в селата в южната част на окръг Долж
- + Празника на Трифон- покровителя на лозите - 1 февруари, гр. Сегарчеа
- + Надвиквания над селото - При започване на Великденските пости, общ. Чернътеци
- + Проорул - зелена клонка- 23 април, в селата и общините на окръг Долж
- + Огньовете на Велики Четвъртък - На Велики Четвъртък в Страстната седмица, в село Сачиа
- + Подвържениците на Олтенските Калушари - На Петдесетница, в Крайова

- ✚ Споменаване от Обще - месеците март, април, септември, октомври, в община Деса
- ✚ Търга на народните занаятчиите - 21-23 октомври, в Крайова
- ✚ Празника на Божура - месец май, общ. Пленица
- ✚ Обичаят „ Куминчитул фетелор“ - Велик ден, община Урзицени
- ✚ Възвесение Господне - 9 юни, град Филиаши, село Фратошица
- ✚ Празника на Липата - 26 юни, в община Крпен, Клеанов
- ✚ Цвят от Салкъм - третата седмица на месец май, в общ. Челару

Според МО № 2828/2015 в **окръг Олт** има 758 исторически паметници, от които 59 национални или универсални и 699 от местното културно наследство.

Окръг Олт е включен в списъка на нематериалното наследство на ЮНЕСКО чрез ритуала на Кълъшул (румънски обичай, практикуван преди Петдесетница). На територията на окръг Олт няма регистрирани паметници в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО.

По-долу са представени най-важните културни туристически обекти, съществуващи на територията на окръг Олт ⁹:

- **Археологичен парк - „Музей на Равнина i”** (местоположение: ул. Н. Титулеску № 239, Дръгънещи-Олт): Това е открит парк, разположен в местността Драганешти-Олт, реконструирано селище според типа на неолитни селища, характерни за културата Гумелница, чиито следи са открити в Драганешти-Олт. Неолитното селище се състои от шест открити колиби построени на открито, заградена с ров и плет. Входът на музея е направен на дървена палуба, а колибите са с естествен размер. Една от колибите са представителни за рибарското жилище, друг за земеделски производител, друг за грънчар и т.н., вътре имат неолитни предмети или реконструкции на някои

неолитни предмети, маси, олтари, инструменти за домакинството и практикуване на различни професии, и езерен подслон, използван в древни времена за съхранение защото селищата са били издигнати в наводнените долини. Откриването на археопарка е на 18 септември 2010 година.

- **Селището Сучидава, Дако-римска епоха II-III чвек** (местоположение: с. Челеу): Сучидава е старата столица на дакийското племе сочи. На горната тераса на река Дунав все още се виждат защитни стени с осем напълно разкрити кули на късноримския град Сучидава (IV-VI в.), Които заедно с настоящия район обхващат част от римския град от II-III век, по-малко известен. Открити са и римски бани (терми), палеокристическа базилика (V-VI в.) И павирани улици. Крепостта се отличава с "тайната чешма", инженерен шедьовър, предназначена за снабдяване с вода по време на обсадата. Тук е и подножието на римски мост, построен над Дунав по време на Константин Велики. Открит през 328 г., той е дълъг повече от 2400 метра и се счита за един от най-дългите мостове на Античността.

- **Мемориална къща Николае Титулеску** (местоположение: Община Николае Титулеску): - Мемориална къща Николае Титулеску е окръжен музей на общ. Николае Титулеску. Между 1907 и 1941 тази сграда е била ваканционен дом на семейството Титулеску. Колекциите включват лични вещи, костюми и офис части, мебели, фотографии, документи, кореспонденция относно живота и дейността на румънския дипломат Николае Титулеску (1882 - 1941). От 24 февруари 2000 г. става част от окръжния музей на Олт.

- **Мемориална къща Янку Жиану** (местоположение: Каракал): В тази къща прекарва част от живота си, разбойникът Янку Жиану, личност от историята на Каракал. Къщата е построена в края на XVIII век, като сграда е с приземен етаж, етаж и изба. Сградата е рехабилитирана през различни години и става след реконструкцията, мемориална секция "Янку Жиану" на музея Романази, който е открит на 29 септември 1959 година. Самата

къща и ценните му предмети в инвентара (котел и пенел, пистолети, флинта, комин, лични вещи, мебели и предмети от бита, снимки и документи на семейството на Жиану) начин на живот и социални проблеми от края на XVIII и началото на XIX век.

- **Кастру Роамн Слъвени** (местоположение: село Слъвени): Римската крепост в Слъвени е един от най-големите римски каменни замъци в Олтения (Долна Дакия / Малвенсис). Значението му е съвсем ясно от геостратегическото си положение и е играло ролята на важна точка на римската отбрана на границата на река Олт. Замъкът се намира на десния бряг на Олт, на около 100 м от речното корито, по римския път, който в древността е свързвал Ромула, столицата на Долна Дакия, и р. Дунав, където завършва до Ислаз. Между крепостта и река Олт, но също така и в околността, е имало цивилно селище, терми и вероятно некропол или некрополи. Всички тези паметници и замъка са в състояние на лоша консервация, засегнати са от кражбата на строителни материали с течение на времето, както и от съвременни обществени дейности.

- **Кула Кълъцеану** (местоположение: гр. Пиатра Олт): Кулата Кълъцеану е построена в началото на XIX в. от болярина Кълъцеану, който е бил знаменосец в армията на Тудор Владимиреску (1780-1821г.). Разположена е в доминиращо и стратегическо положение, близо до мястото, където се намира римската крепост Ачидава. Кулаат е имала елемент на отбранителна стена, добре запазена от северната и западната страна, където има и аркообразен вход от зидария. От вътрешната страна кулата има правоъгълен план, с голяма сводеста изба. На второто ниво има тераса, като на трето ниво има веранда с три цилиндрични колони и арки от всяка страна.

- **Паметника на Екатерина Теодороиу** (местоположение: Слатина): Статуята в Слатина на Екатерина Теодороиу е първият паметник в страната, издигнат в памет на героинята. Екатрина Теодороиу е командир на румънската пехотна ескадра, която се бие в битката при Марашеши. Статуята на героинята в Слатина е

открита на 31 май 1925 г. Паметникът в Слатина на героинята Екатерина Теодороу е бронзова статуя с естествен размер. Статуята е поставена на бетонен постамент в три стъпъла, изработени в бароков стил.

- **Музей за археология и етнография Корабия** (местоположени: ул. Куза Вода № 65, гр. Корабия): Музеят е създаден през 1951 г. със смесен профил: история, етнография, естествени науки. Сградата, исторически паметник, е построена през 1907 г. Изложбата на музея е структурирана в два сектора: народно изкуство и стара история. Колекциите включват археологически предмети, оръжия, инструменти, домакински прибори, керамика, орнаменти, нумизматика, бронзови и мраморни статуи, надгробни паметници, архитектурни парчета, епиграфски фигури от най-високо качество, византийски съкровища. Има природни науки, палеонтология, флора и фауна. Също така селективно събиране на етнография и народно изкуство, включително инструменти и прибори, свързани със земеделието, риболова, животновъдството, традициите, народни носии.

- **Музея на Романаците Каракал** (местоположение: ul. Iancu Vianu 24, Karakal): На 26 септември 1949 г. е създаден Музей на Романаците. Музеят на Романаците е организиран по образец на зонален музей, представящ района на бившия окръг Романац, с пълната си история на събитията, която остави повече или по-малко видими следи и трябва да бъде позната от потомците. В момента музеят е организиран в четири секции: археологически-исторически отдел; Мемориална секция на "Янку Жиану"; секция за пластично изкуство; отдела по етнография.

- **Археологически обект Ромула** (местоположение: село Решка): Ромула (омалително на Рим, означава „Малкият Рим“) е римски град в Дакия (II-III в.), идентифициран на територията на село Решка (община Добрословени, окръг Олт), разработен на мястото на по-старо дакийско селище Малва, разположено в долината на Теслуй, близо до десния бряг на реката Олт. Той е

бил столица на провинция Дакия Малвенсис, издигнат в ранг на муниципалитет по време на император Адриан и в колонията по време на Септимий Север. Запазват се следи от обществени сгради, храмове, работилници, термални бани, горени тухли, надписи, фрагменти от статуетки и др. Градът е бил обитаван до IV-VI век. През 16 век част от тухлите на замъка са били използвани за строеж на манастир и кула край село Решка при Хотарани..

- **Национален Театър Каракал** (местоположение: ул. Куза Вода, № 10, Каракал): Първи копи на театър в Каркал са направени на 14 юли 1896 г., архитектурните планове на австрийския архитект Франц Билек. Богатството на орнаменти, както вътре, така и отвън, са отбелязани от Николае Йорга в неговите писания. През декември 2008 г. завърши обновяването на културната сграда, обновяване преди 22 години.

- **Манастир Калуй** (местоположение: община Кълуй): Манастирът датира от 16-ти век. Зидарските работи бяха възобновени от братята Бузещ към края на 16-ти век, завършвайки на 8 юни 1588 г. Манастирът тогава бе заобиколен от дебели защитни стени и бяха построени килии за монасите. Така бяха идентифицирани териториалните административни единици с най-висока концентрация на наследство, изградено с културна стойност от национален интерес, като тези са:

- Общините Слатина, Каракал
- Гр. Корабия
- Общините Брънковени, Куртишоара, Добрословени, Гърков, Джиувъръщи, Лелеаска, Обога, Присеаца, Стрежеши

Културни и художествени прояви с национално и дори международно участие, организирани на ниво окръг Олт, са:

- ✚ Дните на поезията - фестивал-конкурс - месец май, в Слатина, Дръгънеши-Олт, Каракал, Корабия
- ✚ НАционален фестивал Златна Корабия - месец септември, в гр. Корабия

- ✚ Национален конкурс за лека музика Раду Шербан- месец септември, Каракал
- ✚ „Олтени & И останалият Свят” - Национален хомуристицен Фестивал, - месец септември, Слатина
- ✚ Национален фестивал Еуджен Йонеску- месец октомври, Слатина
- ✚ Национално състезание по Арт Фотография Ева - месец март, в Слатина
- ✚ „Дунавски песни” - фолклорен фестивал- месец юни, село Янка
- ✚ „ Дървото на живота” - фестивал конкурс посветен народните грънчари- месец май, Балш
- ✚ Фестивал-конкурс за Дойна (румънска жална песен) и Балади „ Festivalul Concurs de Doine și Balade „От Дръгънещи до долината“ - месец септември, в гр. Дръгънещи-Олт

По-долу са изброени най-популярните обичаи и традиционни празници, характерни за окръг Олт:

- ✚ „Калушул”, румънски - празник на педесетница, Слатина
- ✚ „Празника на хляба” - етнофолклорно събитие, отбелязващо края на събиране на реколтата - август, в град Скорничеши
- ✚ Празника на „ Ие“ (традиционна риза) - честването на националната носия в района на Романаши - юни, в село Чезени

Според МО № 2828/2015, на нивото на **окръг Мехединци** има 570 исторически паметници, от които 70 национални или универсални и 500 местни културни наследства.

На територията на окръг Мехединци не са регистрирани паметници в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО.

По-долу са представени най-важните туристически цели на ниво окръг, които са заложили от културното наследство:

- **Бюста на Аполодор от Дамаск** (местоположение: ул. Индепенденцей № 2, общ. Дробета Турну Северин, в двора на регионалния музей Железни Врати): Аполодор или Аполодорос от

Дамаск (около 60-в. 125 г.) е гръцко-сирийски архитект, който прави планове за изграждането на много сгради и паметници, включително моста Траян над Дунав и форума на Траян в Рим.

- **Бюста на Император Траян** (местоположение: Централен парк, общ. Дробета Турну Северин): Бюстът на император Траян е открит през 1906 г. - паметникът е дело на скулптора Франсовичи. Марк Улпий Нерва Траянус (роден на 18 септември, 53 г., 9 август 117 г.) е император на Римската империя между 98 и 117 година. По време на неговото управление серия от паметници, включени в универсалното културно наследство като Римския форум (включително колоната на Траян) и Меридианската триумфална арка.

- **Бюстът на Крал Дечебал** (местоположение: Централен парк, общ. Дробета Турну Северин): Крал Дечебал е последният владетел на Дакия в периода 87-106. По време на царуването си той е воювал в три войни срещу Римската империя. След военно нахлуване на юг от Дунав, той победи римско нашествие по време на царуването на император Домициан, осигурявайки период на независимост за Дакия. По време на управлението на император Траян той нахлува в Дакия, а Дечебал е победен през 102 г. сл. Хр. Той обаче остава на власт в подчинението на Римската империя. През 105 г. сл. Хр. Траян отново нахлува в Дакия, а дакийската столица Сармизегетуса е в 106 г. сл. Хр. унищожена; по време на тази последна инвазия Дечебал се самоубива, за да избегне залавянето.

- **Замъка на Водата** (местоположение: ул. Кришан, Площат Замъка на Водата, общ. Дробета Турну Северин): В многофункционалната сграда е разположен туристически информационен център, изложбено пространство и художествена галерия, "История на водоснабдяването на Дробета Турну Северин", изложба за фото и скулптура, литературно кафене и място за изглед над град. Замъкът е построен между 1910-1913 г. за водоснабдяване на града. През 1980 г. Водният замък е загубил полезността си, басейните са изпразнени и използвани като офиси

и работилници за фирмата, която управлява водоснабдяването и канализацията.

- **Кастру Дробета** (местоположение: местоположение: ул. Индепенденцей № 2, общ. Дробета Турну Северин, в двора на регионалния музей Железни Врати): Римскиата крепост Дробета е била построена паралелно с моста на Трая, след първата дакоринска война от 101-102 г. Строителството е завършено по време на царуването на император Адриан (117-138). Крепостта има страни от 137,50 / 123 м, заемащи площ от 2 хектара, с дължина в посока север-юг. Височината на оградените стени е била до 4,50 м, а дебелината е около 1,20 м. Повърхността на площадката е разделена от събирателен канал на водните извори от високата тераса на река Дунав (бивша рекичка) в два сектора.

- **Римска крепост Хинова** (местоположение: село Хинова): В село Хинова, по поречието на река Дунав, имало спомагателна крепост издигната от камък с размери 45 x 40 метра. Административната единица, която е била в тази крепост е Дакия Малвенсис. На територията на тази крепост е открита най-голямата праисторическа хазна в Румъния. Съкровището се състои от 14 различни гривни по модел и тегло, 92 висулки, 762 мъниста, 8,765 блестчета, златна диадема, 4 пръстена и много други предмети, изцяло от злато.

- **Средновековната крепост Северин** (местоположението: бул. Карол I, в Парк Генерал Дралина, общ. Дробета Турну Северин): - Средновековната крепост Северин е ансамбъл от исторически паметници, разположени на територията на Дробета Турну Северин. Ансамбълът се състои от руините на донжона, руини на параклиса, стената на кулата и отбранителен ров. Крепостта е построена в края на XIII век. Тя е построена от унгарското кралство като стратегически военен център. В момента се вижда само много дебела стена на кулата от към Североизток и следи от защитни стени и други сгради в крепостта.

- **Архитектурният комплекс Ада-Калех** (местоположение: общ. Шимиан): Архитектурният комплекс "Ада-Калех" е комплекс

от исторически паметници, разположени на територията на с. Шимян. Състои се от: бастионната крепост и турското гробище. Ада-Калех е остров на река Дунав, който е наводнен със строителството на водноелектрическа централа "Железни врата I" през 1970 г. Така с изграждането на резервоара "Железни врата" основните исторически цели на острова са разрушени През 1968 г. само няколко от съществуващите на острова паметници са преместени, но повечето са били изгубени и реконструкцията им досега не е постигната.

- **Конака Бибеску от Коркова** (местоположение: общ. Коркова: Към края на деветнадесети век и първата половина на двадесети век наследството на Коркова, принадлежащи на семейството на Бибеску, се радват на изключително развитие. В началото на 20-те години семейството Бибеску започва да създава благородни лозови насаждения тук. Имението и околностите му са международно известни през първата половина на деветнадесети век, но по-късно те не се поддържат правилно. Лозето е претърпяло редица промени във времето, намалявайки площта му след 1989 г. Понастоящем лозето е собственост на компания, която предефинира традицията на производството на вино, но в по-малък мащаб.

- **Кула Нистор** (местоположение: село Чернеци, общ. Шимиан): Тя е построена около 1810 г. от полкник Истрате Салищану с цел да служи като жилище по време на земеделските работи, място за съхраняване на реколтата и приют. През 1815 г. е опожарен от турците заедно с град Чернеци, а след 1821 г. е възстановен от капитан Нистор. През 2009 г. беше извършена работа по възстановяването на паметника чрез възстановяване на стените и прилагане на третиране срещу вредители на дървени предмети (тавани и подове). В момента съществуват редица дървени предмети, използвани от селяните преди повече от 200 години, в помещенията на сградата. Сред тях са дървени кутии за вино, корита за събиране на сено, примитивни кошери, бъчви, и много други битови предмети.

- **Мелница Кръкученилор** (местоположение: общ. Поноареле): Мелница Кръкученилор е водна мелница, разположена в Долината на мелниците. Изработена е от дъбова и букова дървесина и в момента се използва за традиционно смилане на пшеница или царевица с вода. Сградата е обявена за исторически паметник.

- **Паметник на героито от Първата световна война** (местоположение: парк на Розите, общ. Дробета Турну Северин): Паметникът е открит на 4 юни 1933 г. и е издигнат от кмета Вирджил Нетта. Разположена в парк на розите, сградата е построена между 1928 и 1933 г. и е в почит на румънските войници, попаднали по време на дълг в Първата световна война. Операта е дело на архитекта Балосин, скулптора Теодор Бурка и каменоделца Карол Умберто. Паметникът съдържа красива крипта, която съхранява костите на северинските и мехедиански герои, паднали в битките на Първата световна война на Алион, Черна, Кемпия Северинулуи.

- **Музей на изкуствата - Регионален музей "Железни врати"** (местоположение: ул. "Раховея 3", общ. Дробета Турну Северин): Музеят на изкуствата е секция в Регионалния музей на Желязни врати. Сградата, в която се помещава Музеят на изкуствата, е истински паметник на архитектурата (барокова мазилка и 1900 арт декора, стенописи, огледална мозайка и витражи). В момента музеят е затворен за посещение, тъй като е в процес на възстановяване и рехабилитация.

- **Регионален музей "Железни врати"** (местоположение: ул. Индепендецей №2, общ. Дробета Турну Северин): През 1912 г. проф. Ал. Бъркъчила създава Историческия музей на Гимназия Траян, който ще се премести през 1926 г. в новопостроената сграда в близост до римския лагер, сграда, която от самото начало трябваше да бъде подслонен музей, който сега ще бъде наречен Историко-етнографски музей на Турну Северин. След 1945 г. музейят става все по-важен и разширява своята изследователска област, нарича се Регионален музей на Желязни

врати. На 15 май 1972 г. музеят е открит в сегашния си вид с две секции: история и естествени науки, с аквариум, в който са представени дунавските видове риби. Впоследствие са създадени етнографски и художествени секции. Сградата е построена през 1926 година.

- **Културният дворец на Теодор Костеску** (местоположение: бул. „Карол“, община Дробета Турну Северин): Строителните работи на сградата започват през 1912 г. и са завършени през 1924 година. има три зали, които припокриват с предназначението библиотеката (Библиотека И.Г. Бибическу), кино и ресторант, формиращи северното крило; Западното крило се състои от три други зали, подобно разположени като в северното крило, съответно Музеят "Д-р К. И Истрати ", салона за тържества и Залата за помощ; средното крило се състои от седмата стая, разположена между двете крила, описани по-горе, и Великата театрална зала. Дворецът включва и лятна градина, която служи като кино. Сградата е рехабилитирана наскоро въз основа на финансирана по Регионалната оперативна програма 2007-2013.

- **Неокласическият дворец Г. Плеша** (местоположение: село Обършия де Къмп, общ. Обършия де Къмп): Строителството на двореца започва в края на деветнадесети век. За изграждането на сградата са използвани компоненти, построени в Италия и транспортирани с кораби по Дунава до пристанище Груя. За вътрешното обзавеждане бяха използвани художници от Италия и Франция, оставяйки своя отпечатък върху уникалния за Румъния стил на двореца , подобен на този на замъците в долината на Лоара във Франция. Днес Двореца Плеша е неизползван, а интериорът му е вандализиран в следреволюционния период. Въпреки това сградата не показва никакви видими признаци на външни структурни повреди, тъй като общото консервативно състояние е сравнително добро.

- **Моста на Траян** (местоположение: ул. Индепендецей №2, общ. Дробета Турну Северин): Мостът на Траян е бил мост, построен от Аполодор от Дамаск, архитект на Колоната, между

пролетта на 103 г. и пролетта на 105 г. на Долен Дунав, източно от Железни врата, в град Дробета-Турну Северин. Целта на строителството е да се улесни транспортирането на римските войски, водени от Траян, и доставките, необходими за втората кампания за завладяването на Дакия на крал Децебал. Мостът е подкрепен от двадесет колони. Двадесетте стълба все още се виждаха през 1856 г., когато река Дунав е била много по-ниска. През 1906 г. Международната комисия за река Дунав реши да унищожи два стълба, които пречат на корабоплаването. През 1932 г. под водата остават 16 стълба, но през 1982 г. само 12 са открити от археолози, може би останалите четири са отнесени от вода. Но и днес може да се види първият и последният стълб на брега на река Дунав.

- **Руните на крепостта Трикуле** (местоположение: община Свиница): Сред най-впечатляващите потопени сгради в света са крепостта Трикуле в окръг Мехединци, която в по-голямата си част се намира под водите на река Дунав. На левия бряг на река Дунав, в окръг Мехединци, на 4 км надолу по течението на от общ. Свиница има три кули, разположени в ъглите на хипотетичен триъгълник, който преди покачването на Дунавското ниво (след изграждането на язовира през 1971 г.) е бил на стръмнини бряг. Днес две от тях са полупотънали във водите на река Дунав, а южната кула е изцяло под вода. Кулите, които все още се виждат днес, са високи 10 и 11 метра. Трите кули са изградени от камък, стените с дебелина от 1,40 метра в основата и почти 0,8 метра в горната част. Кулите имали три нива отвътре, използвани за различни цели: съхранение на храна, за наблюдение и защита на зоната. Първото историческо свидетелство за крепостта Трикуле е от 1412 година.

- **Археологически обект Рогова** (местоположение: община Рогова): Обектът се намира в окръг Мехединци, община Рогова, точка "При казармите", на 2 км от Рогова. Първите систематични проучвания са започнати тук през 1995 г. Всяка година, с изключение на 1999 г., е работено, като изследователите

подчертават съществуването на живот в различни епохи: преходният период в бронзовата епоха - Култура на Коцофени, бронзова епоха- култура Вербичиоара, фази I и V; Халстат - култура на Басараби; Лагер - дакийско население ; Ранното средновековие - култура Дидру. До момента са открити пет жилища, в които са запазени различни предмети като керамика, бижута, домакински инструменти.

- **Археологически обект Острову Маре** (местоположение: общ. Острову Маре): Археологическият обект Острову Маре се присъединява към 10-те археологически паметници от национален и местен интерес, разположени в окръзите Долж и Мехединци, принадлежащи към културата Гърла Маре, датиращи от бронзовата епоха. Културата Гърла Маре се смята за най-важното представяне на изкуството от бронзовата епоха (1600 - 1150 г. пр. Хр.) В Румъния, отбелязано от елегантността на керамичното моделиране и съкровището от орнаментите. Изследователите са открили повече от 40 населени места от културата Гърла Маре като най-важните в Румъния са Острову Маре-колония, Корбулуй Ботул- Ключулуй, Извоареле, Гидич-Балта Царова, Кърна-Рампа, Наства, Гриндул томи и Островогания, Бистрец-Плоска, Металанта хижа. Домовете им били или на повърхността или под земята в зависимост от местните условия. Интериорът е снабден с един или два прозореца, които понякога са имали глинена градина.

- **Руините на манастир Водица** (местоположение: пътят Св. Никодим, № 1, общ. Дробета Турну Северин): Манастир Водица е най-старото воеводство в Румъния. Манастирът е построен между 1370 и 1372 г. от св. Никодим от Тисманския манастир, с подкрепата на войвода Владислав I. През 1493 г., поради турските нападения, манастирският център Водица се премества в Тисмана, а през 1524 г. всички негови имоти се преписват на манастира Тисмана. Манастирът Водица отново ще бъде признат за индивидуална структура в харта на 14 октомври 1662 г. Той е възстановен през 1991 г. като монашески манастир. В двора на

манастира е построена дървена църква с някои елементи от традиционния марамурешански стил.

- **Манастир Мракония** (местоположение: общ. Дубова): мястото беше издигнато до мястото на бившия пункт за наблюдение и насочване на дунавските плавателни съдове, тъй като поради релефната архитектура, поради ограничеността на ждрелото не можеше да има едновременно преминаване на два кораба. Тези ограничения и максимални разширения на реката се наричат Дунавски котли. Документиран още през 1453 г., манастирът "Мракония" е разрушен по време на руско-австро-турската война между 1787 и 1792 г., възстановен и разрушен отново през 1968 г.¹⁰.

Друг паметник със специално значение за туристическите маршрути в окръг Мехединци, който не е включен в списъка на културното наследство, е статуята на Дечебал, известна още като Лика на Дечебал, което е най-високата каменна статуя в Европа. Паметникът е разположен между Дубова и Ешелница, на скалистия бряг на Дунав, в района, известен като Дунавски казани. Статуята на Дечебал е с ширина от 25 метра и височина от 55 метра, която е издълбана по модела на скулптурите в планината Рашмор, Съединените американски щати. Изработена е за 10 години (1994-2004 г.).

Близо до статуята на Дечебал може да се посети и Табула Траяна. Табула Траяна е римски издълбан надпис в скалата, посветен на римския император Траян, разположен над водата, в района на Железни врати. Панелът е част от римските паметници, които изграждат римския път покрай руните на построения от Траян мост над Дунав. Намира се на 30 км от Кладово, Сърбия. След изграждането на водоелектрическата централа (1969 г.) римският път е наводнен; За да запази Табула на Траяна, беше

¹⁰

<https://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri/manastirea-mraconia-67832.html>

решено да го отреже и да го постави на 50 м по-високо. Може да се види само от река Дунав.

След анализ на съответните законодателни норми за определяне на културното наследство бяха идентифицирани териториалните административни единици с най-висока концентрация на наследството, изградено с културна ценност от национален интерес, като те са:

- Община: Дробета Турну Северин
- Градовете: Бая де Арама, Стерхя
- Общините: Балта, Брезница-Окол, Броцени, Бутоиеши, Гърла МАРе, Шимиан, Шишеши, Тъмна

Културни и художествени прояви с национално и дори международно участие, организирани на ниво Мехединци, са:

- + Международен фестивал на Поезията Михай Еминеску- месец ярна, в общ. Дробета Турну Северин
- + Междоокръжен фестивал-конкурс за народна музика Юлиан Андрееску- месец ноември в общ. Дробета Турну Северин
- + Национален литературен фестивал „Смисъла на Любовта“ - месец юли, в общ. Дробета Турну Северин
- + Етнически фестивал "Прозорец към нас" - август, в община Свиница

По-долу са изброени най-популярните обичаи и традиционни празници, характерни за окръг Мехединци:

- + „Планина, планина, хубава елха” -Пасторален фолклорен фестивал - юли, в град Бая де Арама
- + Окръжен фолклорен фестивал на дунавските села - юли, в община Свиница
- + Празник на пещера Тополница - Традиционен фестивал - август, в община Чирешу
- + „Песните на румънците навсякъде ”- конкурс на младите фолклорни музиканти - октомври, в град Дробета Турну Северин
- + Фестивал - традиционен музикален конкурс"Константин Гергина" - май, в град Оршова

- ✚ Междуетнически фестивал на традиционните танци и песни "Otto Alscher"- август, в Оршова
- ✚ Фолклорен фестивал Плайул Клошани - юли, в община Бала
- ✚ Празника на люляка - месец май, общ. Поноареле
- ✚ „Пролет цъфтящи копнеж” - фолклорен фестивал, „Данубиус” в Дробета Турну Северин
- ✚ Празникът на Момината сълза - май, в община Ванжу
- ✚ МареФестивала на лозято и виното- месец октомври, общ. Жънжу Маре
- ✚ Празник на открито „Цвят Липа“- месец юли, в община Гречи
- ✚ Празника на сълкама- месец май, общ. Хинова
- ✚ Фестивала на смокините - месец септември, в община Свинаца

III.4. Представяне на културното наследство на областите Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)

По-долу са представени основните културно-туристически обекти, разположени на територията на **област Видин**:

➤ **Крепостта Баба Вида.** Е единственият средновековен замък в България, който е напълно запазен. Намира се на река Дунав в североизточната част на Видин. Замъкът е на повече от 2000 години и е построен върху останките на старата крепост Бонония. Той е достъпен за посетители само в север част, където се намира входната кула. В момента, за да влязат в крепостта, посетителите минават през новопостроен каменен мост, който води до вътрешния двор. Тук е открит Летният театър "Вида", който е една от най-големите забележителности на Видин. В момента две кули са отворени за посетители. Вътре в замъка има и крепост, където могат да се видят устройства за мъчения от Средновековието. "Баба Вида" е един от най-добре запазените средновековни защитни центрове в България и често се използва като филмов декор за различни кинематографски продукции.

➤ **Крепостта Кастра Мартис - гр. Кула.** Град Кула се намира на 35 км югозападно от Видин. Останките от древния град "Кастра

Мартис" са в центъра на града. Входът към крепостта е направен от юг. Крепостта е квадратна крепост 40x40м, с кръгла кула във всеки ъгъл. От четирите кули, намиращата се на югоизток, в момента е в най-добрата запазена държава, тя е и най-впечатляваща по отношение на височината си над 16 метра. Външният вид на крепостта е свързан с историята на българските територии през римската и византийската епоха (I-V в.). Руините на крепостта са разположени в историческия парк "Кастра Мартис". В близост музеите могат да бъдат посетени с открития, направени вътре в крепостта. Крепостта е съставена от две части - малка квадратна крепост - Квадрибург и замък, разположен на юг от него, построен през различни периоди. В музейна колекция са показани различни инструменти: за земеделие, животновъдство, каменоделци, строители и др., Използвани в помощната ферма на военната част, разположена в крепостта. Стилът на живот на жителите е подчертан от глинените лампи и различните форми на съдове, покрити със зелени и кафяви глазури. Открити са и бронзови влакна и монети от 19-ти век. IV-V. Посещението на крепостта "Кастра Мартис" може да се съчетае с разходка във Видин или посещение на Белоградчишките скали и пещерите "Венец" и "Магура".

➤ **Крепостта „Калето“ - град Белоградчик.** Белоградчишката крепост "Калето" е една от най-добре запазените в България. Намира се на 1 километър от центъра на града, с достъп до пътя. Вътре в крепостта има три отделни двора, свързани с укрепени порти. Крепостта предлага прекрасна и живописна панорама към Белоградчишките скали. В близост до крепостта "Калето" се намира Астрономическата обсерватория в Белоградчик.

➤ **Манастир от Извор „Успение Богородично“.** Изворският манастир се намира на 2 км южно от село Извор, на 9 км от Димово и на около 40 км от Видин. В момента Изворският манастир е мъжки манастир. Ансамбълът на манастира се състои от различни сгради, повечето от които са построени или рехабилитирани около 1836 г. от Игумена Йосиф. Сред тях са "Св.

Георге ”, който, въпреки многобройните реконструкции, запазил първоначалния си облик през 1612 г. и някои от стенописите му (19-ти век, творбата на Поп Йоаникий). В рамките на Изворския манастир има помещение за настаняване, което може да побере до 20 души (стаите са със самостоятелен санитарен възел и сателитна телевизия). В трапезарията на манастира могат да се настанят до 40 души. В манастира има извор, който е известен със своите лечебни свойства, особено за лечение на офталмологични състояния. Близко до манастира е язовир Дереновец, на 18 км е пещерата Магура и езерото Рабиша, Белоградчишките скали на 24 км, а наблизо е и пещера Венеца.

По-долу са представени основните културно-туристически обекти, разположени на територията на **област Монтана**:

➤ **Крепостта Кастра ад Монтанезиум.** Намира се близо до Монтана, на хълма Калето. На територията на крепостта са извършени многобройни разкопки и археологически проучвания, които дават важни подробности и информация за историята на града. В непосредствена близост до крепостта има и древно каменно светилище, посветено на Аполон и Диана, построено по време на Римската империя. Крепостта Кастра ад Монтанезиум и селището около нея са разрушени в края на VI в. От славяни и авари. Днес Кастра ад Монтанезиум е основно реставриран и заедно с хълма Калето се е превърнал в паметник на историята и културата в региона.

➤ **"Археологическата експозиция" Лапидариум "**. Археологическата експозиция на римските епиграфски паметници включва 56 археологически останки и е разположена в района на древния град Монтана (в градината на Папския парк), с площ от 700 м². В близост се намира културната и православната църква "Св. Св. Кирил и Методий". Включените в изложбата мраморни надписи са единствените от този вид, които описват този провинциален римски град и съдържат ценна информация за историята и културата на Монтана през втория и третия век.

➤ **Етнографски музей, Къщата на Иван Вазов и Художествената галерия в Берковица.** Етнографският музей в Берковица, който работи в сградата на Сарбинската къща, представя материалната и духовната култура на града и региона. В различните колекции на музея посетителите могат да видят Берковските керамични експонати, Чипровските килими, каракачанските костюми, градските рокли от 20-ти век.. Музеят представя и типичните занаяти на региона - керамика, мед, производство на коприна и др. В Етнографския музей в Берковица често се провеждат временни и тематични изложби и колекции. В музея се организират концерти, стартиране на книги, демонстрации на различни професии и др. Той е включен в списъка на 100-те национални туристически обекта в България. Входният билет за Етнографския музей позволява на посетителите да посетят още две туристически атракции в града. Един от тях е къщата-музей "Иван Вазов". Поетът Иван Вазов (1850-1921) живее и пише в нея между 1879 и 1880 година. Къщата е построена в началото на 19 век, а през 1964 година в къщата. Оявена е за архитектурен и културен паметник с национално значение, а вторият обект е художествената галерия на града, която се намира в двора на църквата "Св. Николае Чудотворец. "В галерията са представени над 1400 произведения на изкуството - графики, анимационни филми, скулптури и др.

➤ **Етнографски музей "Чипровци".** Историческият музей в Чипровци е основан през 1988 година. Неговото откриване съвпадна с националното празнуване на 300-годишнината от Чипровското въстание. Изложбената площ на главната сграда започва с археологически открития, обхващащи дълъг хронологичен период - от бронзовата епоха до късното средновековие. Петте изложбени зали представят събития и процеси, които подчертават Чипровци в българската и световната история. Първата стая е посветена на минното дело; съществуват отделните етапи на добива и преработката на рудата, с акцент върху новите технологии, донесени от саксонските зародиши. Във

втората зала са представени творбите на златното училище в Чипров (XVI - XVII) и общоевропейската дистрибуция. Третата зала представя мястото и ролята на католицизма в живота на Чипровските жители през седемнадесети век - образователни дейности, дипломатическа и мисионерска дейност на духовенството, избухването и еволюцията на Чипровското въстание и последващите миграционни движения в румънските и хърватските страни. В четвъртата зала са представени ключови периоди в развитието на чипровските килими. А в петата стая има църковни картини.

➤ **Клисурски манастир.** Клисурският манастир се намира в с. Бързия, между градовете Вършец и Берковица, в подножието на връх Тодорини Кукли, в Западна Стара планина и е четвъртия по големина в България. Интересното е, че манастирът има статут на отделно териториално единица. Клисурски манастир или "Св. Кирил и Методий" в момента е женски манастир от 2008 г. (преди е бил мъжки манастир). Той е бил духовен център на живота по време на Второто българско царство (1240 г.) и е напълно възстановен през деветнадесети век. В манастира се намира иконописна работилница, където се прилагат техники на рисуване в старата Охридска школа. В манастира има и места за туристи.

По-долу са представени основните културно-туристически обекти, разположени на територията на **област Враца**:

➤ **Корабът Радецки - град Козлодуй.** Националният музей коабът "Радецки" е уникален плаващ музей, който помни съдбоносната нощ на 1876 г., когато Христо Ботев и неговата чета пресякоха Дунав с този кораб, преоблечени като градинари, за да се борят в революцията срещу османската окупация. Днес корабът "Радецки", разположен в специален обект, построен от Козлодуй, е истинска реплика на истинския. Тя е построена с дарения от населението. Изложбата в музея представя живота и творчеството на Христо Ботев. Сред експонатите са останки от истинския кораб, дарени от капитана на кораба, след

унищожаването на кораба от австрийската корабна компания. Това са завесата, копие от френското писмо на Ботев до командира и пътниците и две дъски от борда на "Радецки". Всяка година в края на май се организира национален марш "По стъпките на Ботевата чета". Той напуска крайбрежието на Козлодуй и пресича 120-километров маршрут до Околчица, където е убит Ботев. Има и 35-метров паметник, посветен на българските герои.

➤ **Къща-музей Иван Замбин - Община Враца.** В къщата на Иван Замбин има етнографски изложби, които представят традиционния живот на Враца, художествените занаяти и традиционните занаяти (лозарство и винопроизводство, бубарство и производство коприна).

➤ **Археологически комплекс "Калето" - град Мездра.** Комплексът е разположен на скалист хребет на левия бряг на река Искър, в югозападната част на Мездра, исторически останки от 70-годишна история. Хълмът е естествено защитен и е разположен на стратегическо място, където се пресичат важни пътища, свързващи Дунавската равнина със София, Изтока и Запада на България. Тук са открити останките на две укрепени селища в края на каменната епоха - енеолитната епоха, които са били разрушени от пожари. Те са датирани между края на хилядолетието V и първата половина на IV хил. Пр. Хр. Многото открития в Калето показват, че в края на меднокаменната епоха селището край Мездра се е развило като занаятчийски център. Историята на селището Калето продължава през вековете, когато във втория век е имало римска крепост, в третия век езическото богослужение и укрепено селище през IV-VI в. продължи да се развива в края на римския и византийския период. През 2013 г. комплексът е възстановен и превърнат в туристическа атракция в рамките на проект „История, култура и природа - туристическите атракции на Мездра”, финансиран от европейски невъзстановими средства. Някои от намерените находки по време на разкопките са изложени в постоянна изложбена зала. Посещението на възстановената крепост може да се комбинира с посещения на

други туристически атракции в Мездра и Враца. Например, на 7 км от комплекса се намира Говедарника с 30 малки пещери и ниши, разположени между скали високи 40 метра, където са открити картини с антропоморфни и абстрактни образи. Скалното явление Ритлите е на 11 км, а известната пещера Леденика е на 31 км. Наблизо е и Черепишкият манастир "Успение Богородично", който е на 14 километра от Калето.

➤ **Черепишки манастир.** Обявен е за паметник на културата от национално значение. След големи реконструкции и възстановителни работи, извършени през лятото на 2006 г., Черепишкият манастир осигурява на посетителите услуги по настаняване (35 места) и храна. Кухнята предлага монашеска кухня и традиционни български ястия.

По-долу са представени основните културно-туристически обекти, разположени на територията на **област Плевен**:

➤ **Панорама "Плевенска епопея 1877-1878".** Паметникът е построен през 1977 г. по повод 100-годишнината от освобождението на Плевен от османското владичество. Паметникът се намира в Музея на парка Скобелев, в югозападните покрайнини на града. Панорама "Плевенска епопея 1877-1878" се състои от четири зали. Във встъпителната зала шест картини с размери 4x3,60 м, които отразяват моменти от българската история и руско-турската война от 1877-1878 година. Панорамната зала е с диаметър 40 метра, а нейният интериор е изложен на панорамно платно с дължина 115 m и ширина 15 m, монтирани на стената, илюстриращи драматичните събития от третата атака на Плевен. Диорамичната зала е по-малка от панорамната стая, а изложеното в тази зала платно описва последната битка в Плевен в долината Вит на 10 декември 1877 г. Размерът на платното е 17 метра дълъг и 5 метра широк. В последната зала две картини представят предаването на Осман паша и пресичането на Стара планина през зимата от руската армия. Паметникът има и покрив, отворен за посетители, с панорамна гледка към околностите.

➤ **Крепостта Сторгозия.** Руините на крепостта Сторгозия се намират в парк Кайлка, на около 4 км южно от град Плевен. Построен е на високо плато на левия бряг на река Тученица, естествено защитено от стръмните брегове на реката. В резултат на археологически разкопки са открити две крепостни порти, три крепостни консолидационни кули, останки от жилищни сгради, хорем (обществен склад за зърнени култури). В източната част на крепостта Сторгозия са открити руините на християнска базилика от началото на 4-ти век с внушителни размери - 45,20 м дължина и 22,20 м ширина. Археологическите открития в Сторгозия показват, че това укрепено селище е активно в края на шести век.

➤ **Улпия Ескус - село Гиген.** Римските и византийските руини и Римската пътна гара Улпия Ескус са разположени в северозападната част на с. Гиген, на 5 км южно от река Искър (Ескус) в р. Дунав (Иструм). Въпреки това, руините са в състояние на напреднала деградация, като се има предвид факта, че преди две години беше записан пожар, който унищожи голяма част от артефактите. Достъпът за туристи е безплатен. Улпия Ескус е включен в велосипеден маршрут за туристи.

➤ **Скална църква "Св. Стефан".** Строителството е част от комплекс от манастири от X-XI век. В момента има съществува само църквата, която е издълбана в скалите и се намира в покрайнините на града (на около 1 км) от град Никопол, на мястото "Плавала". По стените има следи от стенописи от различни периоди от раждането на християнството (III-IV в.).

➤ **Шишманова крепост - град Никопол.** Крепостта Никопол, известна още като царската крепост на Иван Шишман, се намира на хълм в западния край на Никопол. Тя е с дължина 350м и широчина 250м. Това е укрепена крепост със стратегическо значение и добре защитено пристанище. Археологическите разкопки разкриват части от крепостната стена и сгради на Второто българско царство, когато цар Иван Шишман се премества в крепостта след заминаването му от Търново.

Според хронистите Никопол е най-добре укрепената крепост на царя от този период. Но обектът не е отворена за посетители и може да се разгледа само отвън на стените.

Относно основните културни традиции и фестивали, които празнуват и организират периодично в областите Видин, Плевен, Монтана и Враца, са изброени в таблицата по-долу:

Таблица № 1. Най-известните културни традиции и фестивали, организирани в областите Видин, Монтана, Плевен и Враца в България

Nr. Crt.	Основно местоположение	Описание	Период на провеждане
1.	Белоградчишките скали, във първият вътрешен двор на "Калето"	Фестивалът "операта на върховете". В продължение на три дни сред природните пейзажи на Белоградчишките скали и крепостта Калето се провеждат оперни и балетни спектакли. Фестивалът включва и шоу в пещерата "Магурата" , съответно опера на "Вагнер": "Богове, гноми, джуджета и Валкюри". Шоуто продължава 2 часа и 30 минути; акцията е разделена на три акта, всяка от които се провежда в различна стая на пещерата: първата част се развива на входа на пещерата, втората част в пещерните стаи, а третата част завършва с "Кавалерия на Валкюри" в напускане на пещерата и дегустация	В края на юли или началото на август. Изпълненията в града започват в 20:00 часа. Шоуто в пещерата Магура започва в 11:00 часа.

Социологическо проучване на природното и културното наследство на трансграничния регион Долж, Олт, Мехединци (RO) - Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)

№. Crt.	Основно местоположение	Описание	Период на провеждане
		на регионални вина от избата "Магура".	
2.	Село Винарово община Ново село, Етнографски комплекс "Средна чешма" "	Фолклорен празник "Родителско огнище с вековни корени". Церемонията иска да съхрани, популяризира и предаде на по-младите поколения запазенния фолклор и етнографското богатство на родната земя. Празненствата включват танцови ансамбли, певчески групи, инструменталисти и различни популярни обичаи.	Последната събота на месец август. Начално време: 9:30
3.	Село Чупрене	Фолклорен празник на турлаците "Када кум прасе и ти бречу" “. Честванията включват много популярни танци, песни, концерти на поканени артисти, състезания и дегустации на традиционни българо- турлашки гозби.	В средата на юни (датата се променя всяка година). Празникът продължава три дни (петък, събота, неделя).
4.	Град Видин, В залата на Държавната филхармония и на площад "Бдинци"	Фолклорен празник "Бъдник". Събитието организира изложба - дегустация на традиционни ястия на Бъдни вечер. Организирант се също работни срещи и се пече хляб Бадник”.	В седмицата преди Бъдни вечер (точната дата се определя всяка година)

№. Crt.	Основно местоположение	Описание	Период на провеждане
5.	Град Видин	Международен фолклорен фестивал на Валашките песни и танци. Фестивалът е домакин на десетки фолклорни ансамбли от България, Румъния, Молдова и Сърбия. По време на фестивала се провеждат и конференции, кръгли маси, изложби.	Събитието продължава два дни и се организира през октомври - ноември (точната дата се определя всяка година).
6.	Село Чупрене	Фестивал "Рок под Минджур". Събитието беше организирано за първи път през юни 2018 г. На фестивала са включени както известни артисти (за отваряне и затваряне на събитието), така и нови рок групи на музикалния пазар. Мястото е обзаведено с къмпинг места и храна.	Триднешно събитие, организирано две седмици след Празника на Турлаците
7.	Врачански Балкан, край пещерата Леденика	Национален фолклорен фестивал "Леденика". Фестивалът включва танцови групи и фолклорни певци, както и индивидуални изпълнители. Традиционните занаяти са представени и от местни занаятчии. Събитието събира хиляди любители на българските традиции и	Последният уикенд на юни

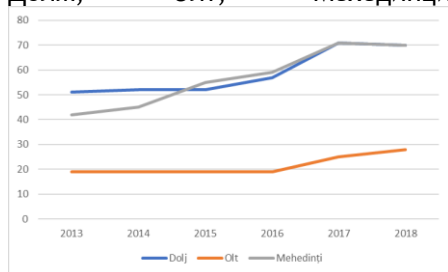
№. Crt.	Основно местоположение	Описание	Период на провеждане
		обичаи. Участниците в фолклорното събитие "Леденика" трябва да носят народни носия или дрехи с българска бродерия	
8.	С. Асеново, община Никопол	Кулинарен и фолклорен фестивал "Деликатеси Банатене - традициите на моето село". Фестивалът е домакин на десетки готвачи със стотици ястия, участващи в три конкурса. Фолклорната програма включва представителни композиции от автентичен фолклор в региона. Традиционно, ястието Банатене се приготвя в така наречената Смел Тиган. Посетителите могат да опитат всички видове ястия	В началото на август. Точната дата се определя всяка година.

Източник: Събиране на данни от авторите, 2019

III.5. Представяне на данните, събрани от офис проучванията по отношение на туристическия сектор в окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)

Според статистическите данни, предоставени от Националния статистически институт в Румъния, секторът на туризма регистрира положителна еволюция през периода 2013–2018 г. в окръзите Долж, Олт, Мехединци, както по отношение на броя на структурите, така и на капацитета за настаняване на местно равнище, и броя на туристите, които са минали през района.

Фигура №. 1 Общ брой на местата за туристическо настаняване през периода 2013-2018 г. в областите Долж, Олт, Мехединци

Източник: преработка на данни НСИ, 2019

Окръг Мехединци регистрира най-голямо увеличение на броя на съществуващите структури за настаняване, като 20% от обектите за туристическо настаняване през 2018 г. в сравнение с 2013 година. Наблюдава се възходяща тенденция и в окръзите Долж и Олт, но с по-ниска ставка.

Въпреки това, броят на местата за настаняване в трите анализирани области е нисък, като общият им брой представлява 2018 г. само 2% от общия брой на съществуващите на национално равнище.

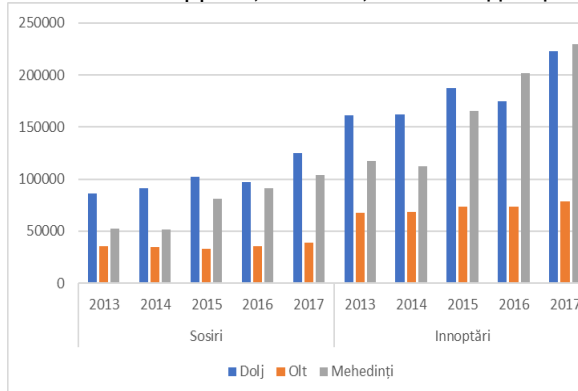
Що се отнася до видовете структури за туристическо настаняване, работещи в трите разглеждани окръга, в областите Долж и Олт повечето от съществуващите блокове попадат в категорията хотели, докато в Мехединци има преобладаващи агротуристически къщи за гости и туристически къщи за гости. Този показател демонстрира адаптивността на пазара към съществуващите изисквания за туризъм, окръзите Долж и Олт, които се фокусират върху бизнес и събитийен туризъм, докато окръг Мехединци се фокусира върху селския туризъм, развлекателния туризъм и екотуризма.

Що се отнася до капацитета за настаняване, той регистрира положителна еволюция през разглеждания период, но с по-ниска ставка в сравнение с броя на местата за настаняване, което води до заключението, че новосъздадените структури имат по-малък брой места настаняване в сравнение с тези, съществуващи преди 2013 г.

Най-същественото развитие по отношение на местата, създадени през периода 2013-2018 г., е регистрирано от окръг Долж (+ 40%), следвани от Мехединци (+ 30%) и Олт (+ 22%). Така средно броят на настанените в новосъздадените туристически структури е 44 места за окръг Долж, 21 места за окръг Олт и 19 места за окръга

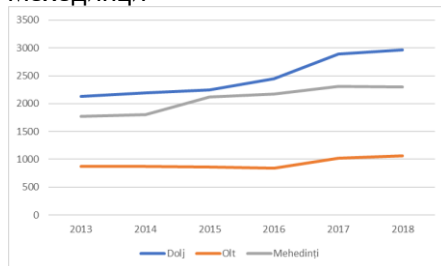
Мехединци. Официалните статистически данни за пристигащите и нощувките за туристи са налични до нивото от 2017 г. През периода 2013-2017 г. всички области анализираха увеличение на броя на пристигащите и нощувките.

Фигура №. 3 Общ брой пристигащи и нощувки на туристи през периода 2013-2017 г., в областите Долж, Олт, Мехединци

Източник: преработка на данни НСИ, 2019

Фигура №. 2 Общият капацитет за настаняване на структурите за настаняване през периода 2013-2018 г., в окръзите Долж, Олт, Мехединци

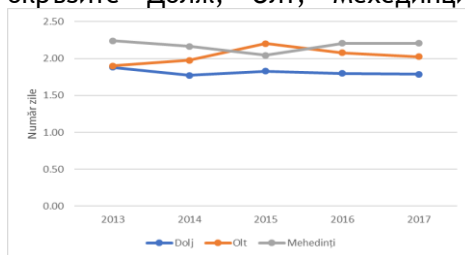
Източник: преработка на данни НСИ, 2019

Мехединци е отбелязано в анализирания период с най-добро развитие на този показател, като общият брой на пристигащите и нощувките се удвоява в рамките на 5 години. От друга страна, окръг Олт регистрира значително по-ниски посещения (+ 9%) и нощувки (+ 16%) за същия

период.
Представянето на окръг Долж е средно с 45% увеличение на пристигащите и 38% и брой нощувките през 2013-2017.

Въпреки увеличенията, отбелязани по вече представени показатели, средната продължителност на престоя остава относително постоянна или леко намалена в окръзите Долж и Мехединци през периода 2013-2017. Само окръг Олт регистрира положително развитие на този показател от 1,9 дни през 2013 г. до 2,03 дни през 2017 г.

Фигура №. 4 Средната продължителност на туристическия престой в периода 2013-2017 г. в окръзите Долж, Олт, Мехединци

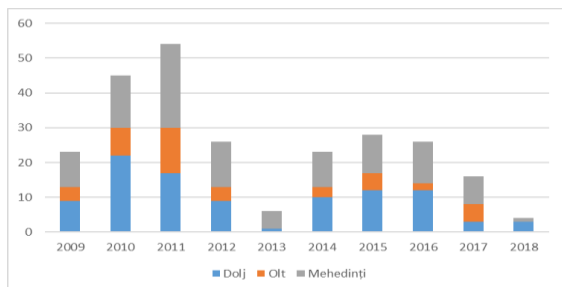
Източник: преработка на данни НСИ, 2019

Списъкът на операторите, оторизирани за услуги по настаняване, се актуализира редовно от Министерството на туризма. Според последната актуализация от април 2018 г., окръзите Долж, Мехединци, Олт са разрешили общо 251 единици, което представлява едва 1,97% от общата сума, съществуваща на национално равнище.

Фигура 5 Единици за настаняване, разрешени според годината на издаване на разрешението (до април 2018 г.)

Що се отнася до годината на получаване на

Социологическо проучване на природното и културното наследство на трансграничния регион Долж, Олт, Мехединци (RO) - Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)

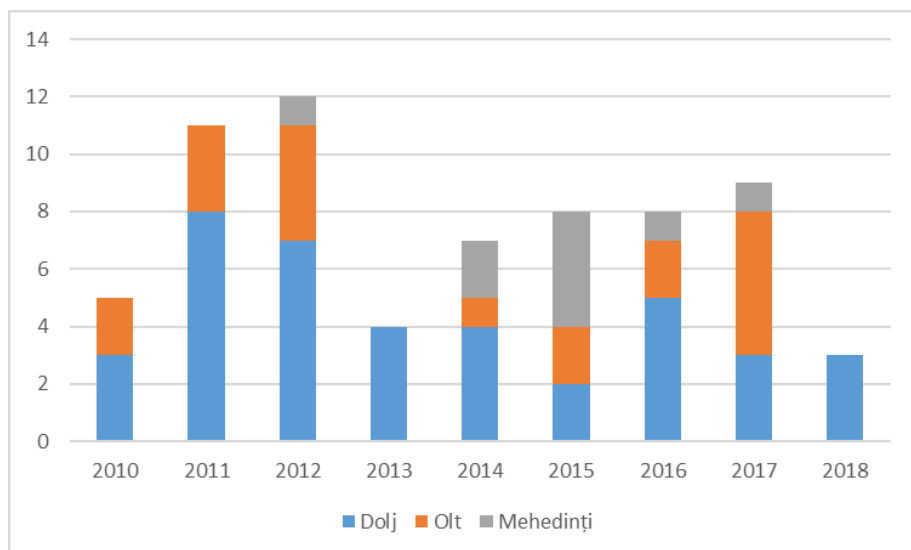
Източник: Обработка на данни, предоставена от Министерството на туризма, 2018 г.

разрешителното за експлоатация, повечето от функционалните звена бяха създадени през 2010, 2011 г. и най-малко през 2013 г. По принцип повечето от блоковете бяха създадени в окръг Мехединци.

Списъкът на оторизираните туристически агенции се актуализира редовно от Министерството на туризма. Според последната актуализация, направена през май 2018 г., на равнището на окръзите Долж, Мехединци, Олт са разрешени 67 туристически агенции, които представляват едва 2,53% от общия брой на съществуващите на национално равнище.

Що се отнася до годината на получаване на лиценз за експлоатация, повечето туристически агенции бяха създадени през 2011 г., 2012 г. и най-малко през 2013 г. По принцип повечето туристически агенции бяха създадени в окръг Долж..

Фигура 6 Единици за настаняване, разрешени според годината на издаване на разрешението (до април 2018 г.)

Източник: Обработка на данни, предоставена от Министерството на туризма, 2018

Сравнявайки развитието на броя на единици за настаняване и съществуващите туристически агенции, може да се отбележи, че 2011 г. бе белязана от устойчиво развитие на двата сектора. Изненадващ е фактът, че намаленият брой туристически агенции, действащи в окръг Мехединци (9), отчитат броя на съществуващите единици за настаняване в тази област (70).

III.6. Представяне на данните, събрани от офис проучванията на туристическия сектор в областите Видин, Монтана, Враца, Плевен (BG)

След проведено проучване на сайта vacancia.bg, в което участваха 220 български туристи, анализирайки как са избрани ваканционните хотели, бяха получени следните резултати::

Таблица № 2 Фактори, които влияят върху решението на българските туристи при избора на единици

* оценката се присъжда според важността на всеки фактор според мнението на респондента (1 = много малко, 5 = много важно)

Анализирани фактори	1	2	3	4	5
Хотелът е с добро местоположение (в близост до забележителността)	1%	2%	11%	31%	55%
Хотелът предлага евтини квартири	1%	7%	26%	32%	34%
Високо ниво на почистване в стаята и общите части	1%	1%	7%	23%	68%
Хотелът предлага широка гама от услуги - 24-часова рецепция, информация за дестинации, автомобили и велосипеди под наем, екскурзии, масажи и др.	16%	26%	26%	18%	14%
Хотелът предлага много удобства - плувен басейн, СПА център, спортни съоръжения, безжичен интернет, обща зала (лоби) и др	4%	6%	25%	30%	35%
Има положителни отзиви по интернет, предоставени от хора, които са посетили този хотел	4%	6%	18%	31%	41%
Имате скорошни отзиви от познати и приятели, които са посетили този хотел в миналото	2%	3%	14%	27%	54%
Имате достъп до много качествени снимки на хотела	3%	8%	17%	33%	39%
Преди да направите заявка, имате точна информация за цените и други характеристики на хотела	1%	3%	6%	22%	68%
Хотелът предлага широка гама от удобства за семейства с деца - детска площадка, детски басейни, играчки, ескалади, сейф, аниматор и др.	15%	8%	23%	21%	33%
Общуването с хотела по време на търсенето и по време на процеса на резервация ви дава усещане за доверие и професионализъм	1%	4%	8%	23%	63%

Анализирани фактори

1 2 3 4 5

Под 20 год.: 3%

20 - 29 год.: 16%

30 - 39 год.: 35%

40 - 49 год.: 28%

50 - 59 год.: 16%

над 60 год.: 2%

Вашата възраст е?

Вашият пол е?

Мъже: 21%

Жени: 79%

С приятели: 22%

Двойка: 28%

семейство и

деца: 44%

Други: 6%

Как най-често пътувате?

Източник: Обработка на данни, предоставени от vakancia.bg, 2019

От цитираните данни е очевидно, че за повече от половината от туристите е много важно хотелът да е с добро местоположение, тоест близо до природна или културно-историческа забележителност. Според статистиката за последните пет години, публикувана на интернет страницата на Националния статистически институт в България, броят на местата за настаняване с над 10 легла, съответно броят на нощувките на туристите в четирите области, анализирани в проучването, са:

Таблица № 3 Брой настаняване и брой нощувки през 2012-2017 г. в областите Видин, Монтана, Враца и Плевен

Област	Години					
Видин	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Настаняване с повече от 10 легла / брой легла	33	36	36	32	33	30/856
Брой нощувки	52.249	58.229	46.478	46.451	51.090	57.283

Социологическо проучване на природното и културното наследство на трансграничния регион Долж, Олт, Мехединци (RO) - Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)

Област	Години					
Монтана	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Настаняване с повече от 10 легла / брой легла	30	26	27	27	27	26 / 1.179
Брой нощувки	71.917	63.694	63.096	62.217	63.772	62.747
Враца	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Настаняване с повече от 10 легла / брой легла	25	29	30	29	28	27 / 899
Брой нощувки	72.679	75.689	80.576	77.157	95.703	92.402
Плевен	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Настаняване с повече от 10 легла / брой легла	14	23	29	29	26	26 / 1285
Брой нощувки	80.863	89.102	87.331	87.645	80.962	79.747

Източник: Обработка на данни, предоставена от НСИ България, 2018

Забелязва се постоянна тенденция на ниска заетост в четирите области, анализирани според националната статистика.

Таблица № 4 Средногодишна заетост на местата за настаняване в областите Видин, Монтана, Враца, Плевен

Област	Средна годишна заетост / 1 легло
Видин	67 дни/година
Монтана	53 дни/година
Враца	103 дни/година
Плевен	62 дни/година

Източник: Обработка на данни, предоставена от НСИ България, 2018

Причините, довели до тази ситуация, могат да бъдат както вътрешни / частни, така и външни / глобални. Еволюцията на показателите се анализира подробно за всеки район в следващите параграфи.

В област Видин: Туризмът е сектор с голям потенциал за развитие и е от основно значение за икономическото развитие на областта. Въпреки съществуващите традиции, богатството на природните и културни забележителности на тази територия, през последните години се наблюдава намаляване на броя на туристите. През 2009 г. обаче, с номинирането на Белоградчишките скали в кампанията за "Седемте природни чудеса на света", се наблюдава значително увеличение на броя на туристите и съответно нарастване на броя на местата за настаняване. Въпреки това, от началото на 2010 г. броят на посетителите започва да намалява отново с ускорени темпове, а броят на местата за настаняване намалява постоянно до 2012 г., като се има предвид намаляването на туристическата активност в района. Приходите от настаняване на туристи през последните години в област Видин обаче нарастват. Приходите се дължат главно на туристическия престой, насочен към посещение на културно-исторически и природни забележителности. Това показва необходимостта от включване на област Видин по маршрутите на националните и международните туристически оператори и необходимостта от популяризиране на обектите на природното и културно наследство в района.

Въпреки неблагоприятните тенденции в развитието на сектора съществуват условия за развитие на туризма. Районът е екологично чист район, без големи замърсители, с благоприятни природни и антропогенни туристически ресурси. Природните и културни туристически атракции на района и богатата му история правят региона интересно място за различни видове туризъм. Съществуват предпоставки за развитие на културно-исторически туризъм, екологичен туризъм, ловен и риболовен туризъм,

кроасанов туризъм, спелеологичен туризъм, балнеоложки туризъм.

През последните години местните публични власти в област Видин предприеха редица мерки, насочени към улесняване на развитието на туристическия сектор, като например: създаден е Регионален съвет по туризъм; разработени са туристически проекти; бяха осъществени контакти със Сърбия, Румъния, Германия и Италия за обсъждане и планиране на партньорства за проекти и привличане на инвестиции в туризма.

Въпреки това, за да се гарантира трансформирането на туризма в приоритетен сектор на местната икономика и за постигане на добро качество на предлагания туристически продукт, са необходими допълнителни усилия, като: привличане на значителни чуждестранни и местни инвестиции; изграждане на съвременна материална и техническа база; разработване на качествени туристически продукти; инвестиране в допълнителни атракции в туристическите места; осигуряване на качествено обучение и преквалификация на персонала; развитието на рекламна и информационна инфраструктура; подобряване на състоянието на техническата инфраструктура, обслужваща туризма; стимулиране на операторите да разнообразят своите туристически услуги.

В област Монтана: На територията на областта има над 600 паметници, обявени за обекти с национално и местно значение. В Монтана повечето паметници попадат в една от следните категории: жилищни и обществени сгради; археологически паметници; културни обекти; исторически обекти и паметници на изкуството на открито (обикновено разположени в паркове). Археологическото наследство на община Монтана има голям културен, исторически и изложбен потенциал.

На територията на областта разпространението на културни и природни забележителности варира според местността. В някои села църквите са обявени за паметници на културата от

национално или местно значение. За разлика от общините, съществуващите паметници в провинцията са предимно ренесансови сгради, археологически обекти - руини и древни и средновековни селища.

Чистият характер на района създава възможности за развитие на различни видове туризъм - за жилищни дейности, селски, планински, спа и развлекателни дейности - ски, лов и риболов, водни спортове. Най-развитият отрасъл на туризма в област Монтана е балнеоложкият туризъм, който има голям дял в приходите от туристически дейности в района. Приблизително 55% от доходите от настаняването се правят във Вършец, където СПА туризмът е основната форма на прекарване на свободното време.

В област Враца: През последните 10 години се наблюдава трайна тенденция към намаляване на настаняването. В този контекст, обаче, има постоянно нарастване на броя на нощувките, както и средногодишната заетост на 1 легло - 103 дни. Въпреки това, темпът на нарастване на доходите за единици за настаняване е намалял значително, което може да се обясни с липсата на настаняване в единици, класифицирани като 4 или повече звезди. В това отношение е очевидно, че са необходими допълнителни действия за разработване на висококачествени туристически услуги, включително материална база за тях, за да се генерира по-голяма добавена стойност. Съществуват фактори за развитието на тези услуги, райони с природно, културно и историческо наследство на разнообразната област. Важно е обаче то да бъде правилно капитализирано и устойчиво.

Положителна тенденция в областта е относително високият брой на къщи за гости и хотели, управлявани от местни семейства, тъй като те създават възможности за развитие на иновативни туристически продукти и пакети на базата на местни културни, исторически и природни дадености. Успехът на бъдещите туристически продукти и пакети е предпоставка за наличието на различни оценки и разработване на местни стратегии за развитие

на туристически продукти в резултат на различни партньорски и трансгранични проекти.

Усилията на местните власти да дадат приоритет на туристическия сектор и да предприемат мерки за неговото устойчиво развитие имат положителен ефект. Наличието на природни и културни и исторически забележителности също е положително влияние.

Туристическите пакети, покриващи територията на област Враца или поне един компонент от тези пакети, са създадени въз основа на съществуващите национални туристически цели и са признати на национално ниво. Сред тях са Регионалният исторически музей - Враца, Мемориалният комплекс "Ботев пат" и пещерата Леденика, Националният музей "Кораба Радецки", природен парк "Врачански Балкан". По отношение на развлекателните дейности на територията на областта се намират увеселителният парк "Приказката", парапланеризъм и делтаплан, вело клуб "Герак", детското ски училище Пършевица.

В град Враца може да се закупи туристически пакет, съдържащ 7 различни цели, включващ обекти от национално значение като Музея Баба Илийца, Пещера Леденика, Проход Врацата, Манастир Седемте престола, връх Шупловица Околчица", Природният феномен "Божият мост", Черепишкия манастир и др.

В област Плевен: Туризмът като цяло постоянно се развива, но потенциалът на района не се използва напълно. Основната туристическа дестинация е Плевен. Най-посещаваните обекти са Регионален исторически и панорамен музей "Плевенска Епопея 1877-1878".

В инвестиционните приоритети на общините в област Плевен туризмът е само 10-то място по значимост. Ето защо са планирани недостатъчни средства за неговото развитие. В област Плевен риболовният туризъм има най-голям потенциал за развитие. Понастоящем нараства акцентът върху популяризирането на културното наследство в района като предпоставка за развитие на туризма. С развитието на риболовния туризъм и нарастващата

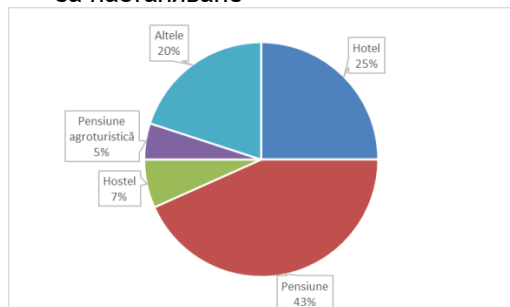
видимост на обектите на културно-историческото наследство, разположени извън Плевен, има възможност за създаване на нови туристически маршрути и туристически продукти.

III.7. Представяне на данни, събрани от полеви изследвания на ниво окръзите Долж, Олт, Мехединци (RO)

В окръзите Долж, Олт и Мехединци бяха приложени 120 въпросника сред представителите на туристическите структури за настаняване. Също така, 10 интервюта с представители на публични органи, туристически агенции и туристически цели, интегрирани в природното или културното наследство на района.

Повечето от анкетираните (58%) са разположени в окръг Мехединци (главно в общините Дубова, Ешелница и Дробета Турну Северин), 32% са разположени в окръг Долж (главно на територията на Крайова) и 10% в окръг Олт (главно на територията на Каракал).

Фигура 7 Класификация на респондентите по видове структури за настаняване

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019

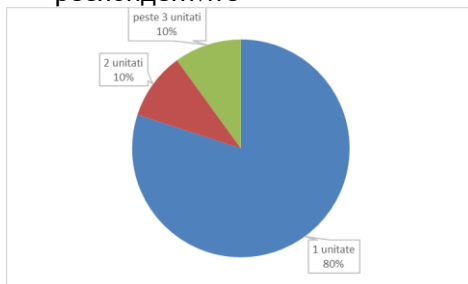
По отношение на вида на структурите за настаняване, участващи в теренни проучвания, най-много са къщи за гости (43% от респондентите) и хотелите (25% от респондентите). От гледна точка на класификацията, над 65% от единиците попадат в категорията на следващите 3 звезди, 4 звезди (17%) и 2 звезди (16%).

Средната разрешена площ за предоставяне на услуги за настаняване за всички респонденти е приблизително 1 000 m²

(като се вземат предвид както застроената площ, така и прилежащата земя, собственост на единицата), а средният брой стаи е 18 на единица. По-голямата част от респондентите (60%) започнаха дейността си през периода 2011-2019 г. и 33% от анкетираните бяха активни на пазара от 2001-2010 г.

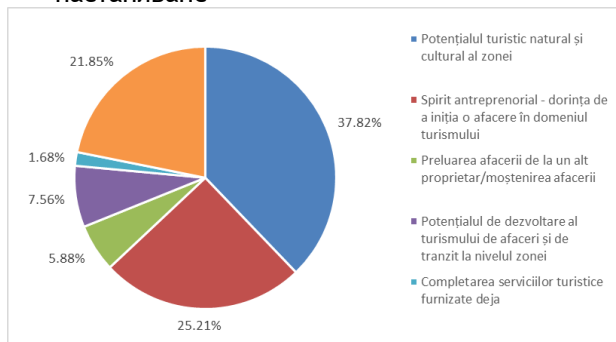
96 от респондентите (80%) посочват, че понастоящем управляват единна структура за настаняване. Това води до заключението, че повечето от структурите за настаняване в окръзите Долж, Олт, Мехединци са индивидуални предприятия, има няколко единици за настаняване, които да бъдат включени във верига от сходни структури, действащи в други райони извън разглежданата територия

Фигура 8 Брой структури за настаняване управлявани от респондентите

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019

Фигура 9 Мотивацията на респондентите да започнат бизнес със структури за настаняване

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019

Що се отнася до мотивацията да се активира в туристическия сектор, 38% от респондентите посочиха, че са решили да създадат единица за настаняване поради туристическия потенциал на района, елементи на природното и културно наследство, съществуващи на нейна територия.

25% от респондентите посочват предприемачеството като основна мотивация, а 22% са мотивирали това решение в светлината на увеличеното търсене на места за настаняване на местно ниво. Други причини, споменати от респондентите, но в по-малка степен, са: икономическото развитие на територията, което води до развитие на бизнес или транзитен туризъм, поемане на бизнес от друг собственик или наследяване на бизнеса, както и необходимостта от завършване на услугите, предоставяни на туристите на ниво локация.

От гледна точка на развитието на броя на туристите на местно ниво през последните 5 години, повече от половината от анкетираните (56%) посочват, че броят на туристите се е увеличил значително, докато 33% от респондентите смятат, че броят на туристите е относително непрекъснато или нарастващо бавно.

Според информацията, събрана чрез интервютата, имиджът на туризма в окръг Долж е имал положителна еволюция през последните години, особено по отношение на резултатите от инвестициите, направени за възстановяване на целите на наследството (чрез използване на невъзстановими средства). Важно предимство се осигурява и от работата на Международното летище в Крайова, в което периодично се отварят нови пътнически транспортни маршрути, особено за дестинации в Европа. Въпреки това, туризмът не е оценен, за да допринесе значително за развитието на икономическата среда в окръг Долж, като се има предвид ниското ниво на информация за природните и културни туристически цели на ниво територия.

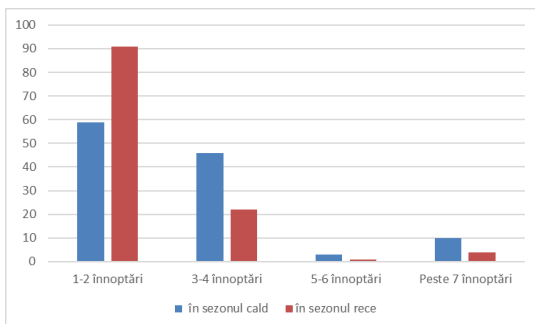
Окръг Олт също наблюдава развитието на туристическия сектор през последните години по отношение на жилищните и развлекателните дейности (особено за туризма за круизи и развлечения, басейна на река Олт, както и долината на река Дунав, островите и неговите плажове). В случая с окръг Олт беше посочено подразделение на мерки за насърчаване на туризма.

Що се отнася до окръг Мехединци, той се възприема като значителен туристически път през последните години, особено в резултат на проектите, насочени към възстановяване на финансираните цели, финансирани от невъзстановими средства. Според информацията, предоставена от респондентите, в рамките на управляваните помещения за настаняване, повечето от туристите остават с продължителност 1-2 нощувки, както през топлия, така и през студения сезон.

Така може да се заключи, че туристите избират дестинации в областите, анализирани предимно за уикенда. През топлия сезон обаче има и по-голям брой престой, които изискват

Фигура 10 Средната продължителност на туристическия престой на нивото на респондентите

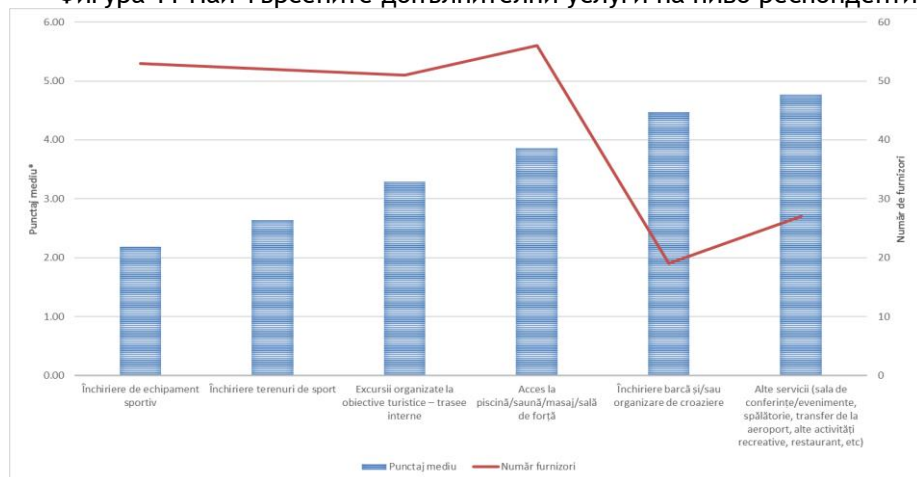
нощувки. Туристическите престои над 5 дни са сравнително редки, според информация, предоставена от респондентите във въпросника

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019

Във връзка с предоставяните допълнителни услуги на ниво жилищни единици, 42% от анкетираните заявяват, че не предоставят допълнителни услуги и 58% от анкетираните потвърждават предоставянето на такива услуги..

Фигура 11 Най-търсените допълнителни услуги на ниво респонденти

* 5 = най-търсената допълнителна услуга; 1 = най-малко търсената допълнителна услуга

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019

Въз основа на получените отговори от звената, предоставящи допълнително настаняване на настанените туристи, най-търсените такива услуги бяха идентифицирани като отдаване под наем на

лодки и / или круизи, достъп до басейна / сауната / фитнес залата или масаж, както и организиране на конференции / събития, организиране на развлекателни дейности. Установено е също така, че отдаването под наем на спортно оборудване и спортни площадки са най-малко търсените услуги, въпреки че се осигуряват от много единици за настаняване.

Повече от 60% от респондентите посочват, че предоставят информационен материал за основните туристически атракции в района.

В окръг Долж основните туристически атракции, популяризирани чрез тези материали, са: парк Николае Романеску, музеи, исторически център, ботаническа градина и воден парк в Крайова.

В окръг Олт основните туристически атракции, които се популяризират чрез тези материали, са: крепостта Сучидава, манастирът Клокочов, музей на Романаци, паметната къща на Николае Чаушеску, парк Константин Пороиняну и общинският театър Каракал.

В окръг Мехединци основните туристически атракции, промотирани чрез тези материали, са: пещера Поникова, пещера Ветерани, планина Чиукар, Лика на Дечебал, Дунавските казани, музеите в Дробета Турну Северин.

Отбелязва се също, че някои от респондентите също насърчават туристическите цели в съседни окръзи или дори трансгранични обиколки.

Трябва да се има предвид обаче, че голям брой респонденти (31%) заявяват, че не са предоставили такива информационни материали за туристическите цели и не са планирали тяхното използване в бъдеще. Основната причина е липсата на такъв материал, разпространяван от туристическите мениджъри в района.

По отношение на териториалната концентрация на структурите за настаняване:

- по-голямата част от анкетираните в окръг Долж обявиха, че единицата се намира в близост до парк Николае Романеску,

историческия център, Ботаническата градина или Музея на изкуствата в Крайова.

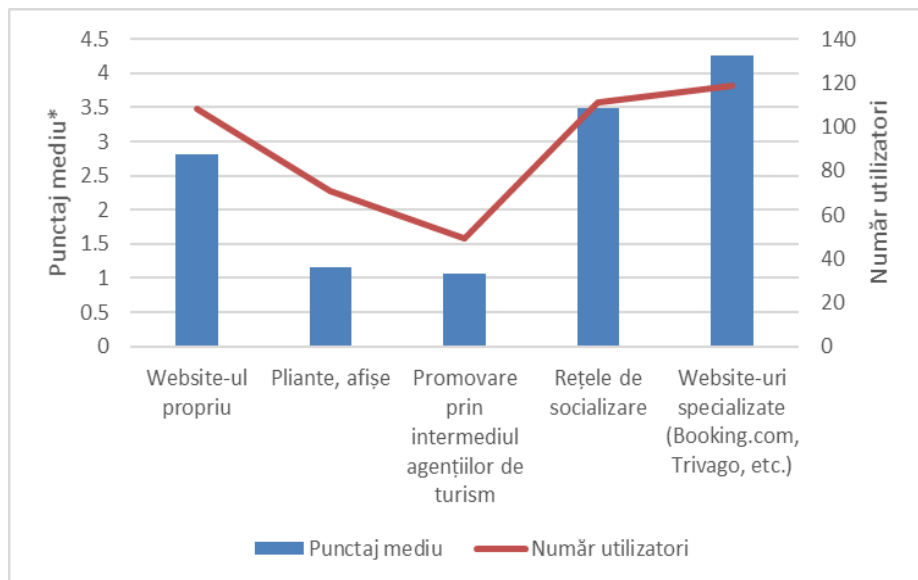
- по-голямата част от респондентите в окръг Олт обявиха, че единицата е разположена в близост до различни места за поклонение (предимно манастири), Мемориалния дом на Николае Чашеску или музей на Романаците.
- повечето от респондентите в окръг Мехединци обявиха, че е разположена в близост до Лика на Дечебал, пещерите Поникова и Ветерани дунавските казани, планината Чукару, манастира Мракония или средновековната крепост Северин.

Сравнявайки отговорите на информационните материали, предоставени на настанените туристи и туристическите атракции в близост до жилищната единица, може да се отбележи, че като цяло отговорите са кратки. Въпреки това, по отношение на манастирите, разположени в близост до единици за настаняване, може да се заключи, че популяризирането им чрез информационни материали е по-слабо развито в сравнение с други туристически атракции в района.

Сътрудничеството между туристическите агенции и структурите за настаняване е елемент, който може да бъде достигнат и подобрен в близко бъдеще, тъй като само половината от респондентите са потвърдили съществуването на споразумение за сътрудничество с пътническите агенции, което позволява помещението за настаняване да бъде включено в пакет разглеждане на забележителности.

Според информацията, събрана чрез интервюта, сътрудничеството между мениджъри на културни цели и туристически агенции има значително положително въздействие върху броя на посетителите през последните години.

Фигура 12 Рекламни инструменти, използвани от респондентите

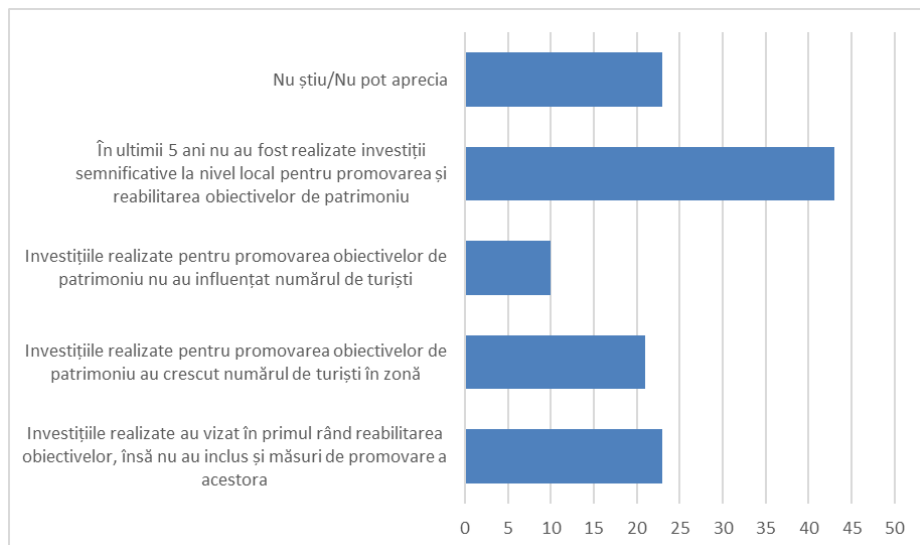

* 5 = най-използваните средства за реклама; 1 = най-малко използваните средства за реклама

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019
Основният канал за популяризиране, използван от респондентите, е онлайн средата, т.е. специализирани уебсайтове (напр. Booking, Trivago и др.). Социалните мрежи също са важно средство за насърчаване на настаняването. Повечето респонденти казват, че притежават и уебсайт, но ползата от него е по-ниска в сравнение с привличането на туристи. Най-малко полезни и използвани средства за реклама се считат за реклама чрез туристически агенции.

Фигура 13 Резултатите от местните инвестиции през последните 5 години за насърчаване и възстановяване на обектите на наследството

Социологическо проучване на природното и културното наследство на трансграничния регион Долж, Олт, Мехединци (RO) - Видин, Монтана, Браца и Плевен (BG)

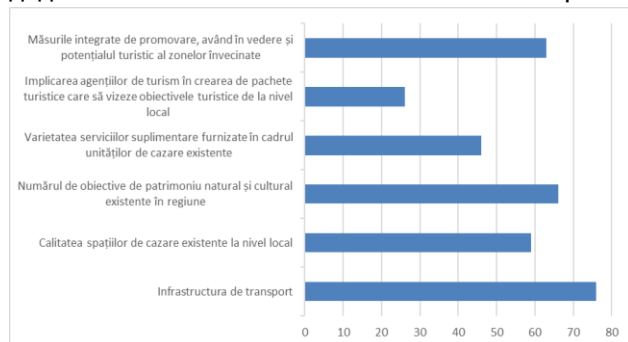
Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019

По отношение на инвестициите, направени на местно ниво през последните 5 години за популяризиране и рехабилитация на целите на наследството, повече от 44% от анкетираните смятат, че те не са значими и не оказват влияние върху броя на посетителите. Само 17% считат, че направените инвестиции са довели до увеличаване на броя на туристите, докато 19% смятат, че направените инвестиции са само за възстановяване на целите, а не за тяхното насърчаване.

Според информацията, събрана чрез интервютата, през последните години бяха стартирани редица съвместни проекти и партньорства между държавните органи и частния сектор за прилагане на мерки за насърчаване на рехабилитираните цели на наследството чрез текущите проекти. Трябва да се има предвид, че реализирането на инвестиция изисква период на планиране от най-малко 1 година, последван от реално изпълнение, което може да отнеме 2-3 години и едва след това могат да се започнат мерки за реклама, които могат да бъдат организирани за 1 година. Въздействието на мерки за реклама трябва да се разглежда от

дългосрочна перспектива и да се усеща постепенно на равнището на територията.

Фигура 14 Основните фактори, които могат да повлияят на туристическата привлекателност на даден район

Sursa: Prelucrare date chestionare, 2019

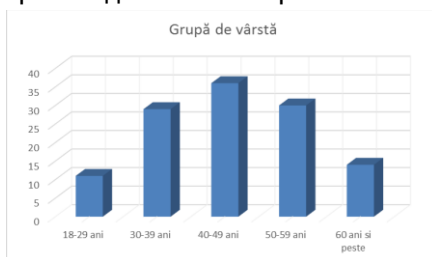
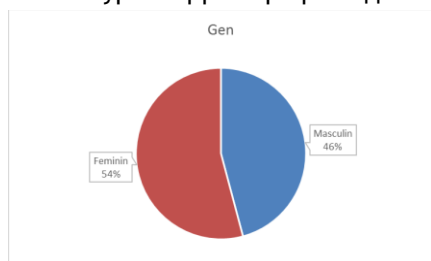
Що се отнася до факторите, влияещи върху туристическата привлекателност на даден район, респондентите посочиха основните фактори като съществуващата транспортна инфраструктура, броя на природните и културни паметници в района, както и прилаганите мерки за интегрирано популяризиране на съседните територии и зоната.

Не на последно място, за да се подобри туристическата привлекателност на анализирания район, респондентите от въпросника посочват редица препоръки.:

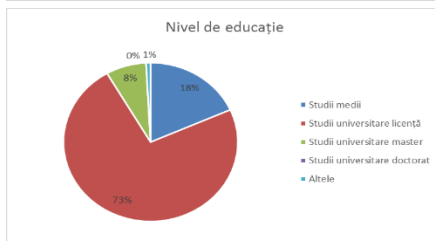
- за окръг Долж: инвестиции в инфраструктура, организиране на няколко културни и спортни мероприятия, прилагане на мерки за развитие на местната екологична среда, увеличаване на броя на дестинациите, свързани с директни полети с международно летище Крайова

- за окръг Олт: изпълнение на мерки за развитие на местната икономичната среда, рехабилитация на пътната инфраструктура и на сградите в стария център на община Слатина, засилване на мерките за популяризиране на туристическите цели на територията на областта
- за окръг Мехединци: инвестиции в инфраструктура за транспорт, канализация и питейна вода в селските райони, осветление на туристическите цели (например Лика на Дечебал), планиране / маркиране на туристическите маршрути.

Фигура 15 Демографски данни за респондентите в въпросника

По отношение на демографските данни повечето респонденти са били във възрастовата група 40-49 г., жени, като последното ниво на образование е завършило следдипломно обучение.

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2019

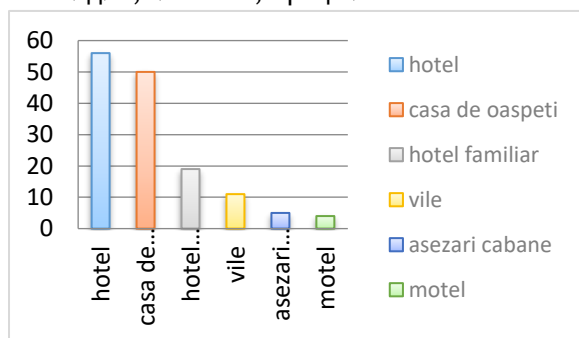
От 251 упълномощени заведения за настаняване в окръзите Долж, Мехединци, Олт, 120 са отговорили на въпросника. По този начин изследването включва представителна извадка от 48% от общата структура на настаняване в анализирания територия.

III.8. Представяне на събраните данни от теренни проучвания на ниво в областите Видин, Монтана, Враца, Плевен (BG)

Проучването на терена на ниво областите Видин, Монтана, Враца и Плевен, проведено в рамките на това проучване, обхващаше различни видове единици за настаняване, съответно структури с намален капацитет за настаняване (4-5 легла) и структура с голям капацитет за настаняване (над 100 легла). В резултат на инвентаризацията на всички единици за настаняване, действащи в четирите области, бяха идентифицирани 145 единици за настаняване, от които 134 бяха потърсени за попълване на въпросниците.

Получени са 52 попълнени въпросника от анкетираните, като по този начин са участвали в полеви изследвания около 36% от общият брой на структури за настаняване, разположени в областите Видин, Монтана, Враца и Плевен.

Фигура 16 Типология на структури за настаняване на територията на областите Видин, Монтана, Враца и Плевен

Различни видове настаняване, като хотели, къщи за гости, хостели, вили, семейни хотели, мотели функционират на разглежданата територия.

Разпределението им по типологии е показано на фигурата по-долу.

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2018

Относителната тежест според типологията на структурите за настаняване се поддържа на нивото на анкетираните. Имайки предвид това, както и факта, че 36% от структурите за настаняване

в изследваната територия са представили отговори на въпросника, извадката се счита за представителна и анализът на данните по този начин осигурява реална и реална ситуация. За да се идентифицират вътрешни / частни причини за обяснение на ниската годишна заетост на ниво настаняване, в анкетата бяха включени въпроси относно начина на работа и качеството на предлаганите услуги на гостите.

Почти всички места за настаняване са на разположение през цялата година, което може да се разглежда като положителен фактор, който допринася положително за процента на заетост на местата за настаняване. От 52-те собственици или администратори на обекти за настаняване само 1 отговарят, че заведението е отворено за туристи само през топлия сезон (1 април - 30 октомври).

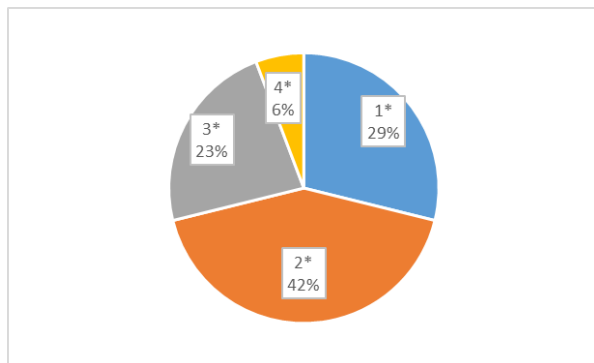
Фигура 17 Период на работа на структурите за настаняване на респондентите

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2018

Фигура 18 Класификация на структурите за настаняване на респондентите според качеството / разнообразието на предоставяните услуги

Почти половината от нощувките са в категория 2 звезди. Следващият процент се дължи на 1-звездно настаняване. Само един респондент обяви, че

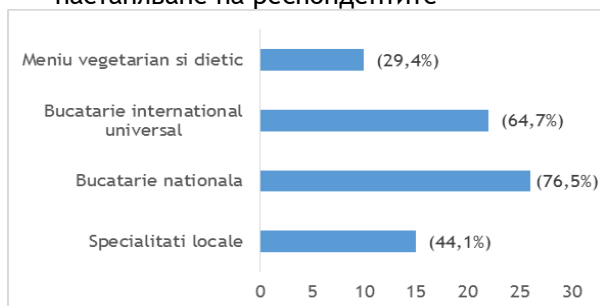
жилищната единица е в категория 4 звезди, не съществува респонденти в категория 5 звезди

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2018

Това е фактор, който има двупосочно въздействие върху заетостта на жилищните структури. От една страна, по-ниската цена е по-достъпна за потенциалните туристи, но от друга страна добавената стойност на предоставяните услуги е ниска.

Сравняване на данните, получени от отговорите на въпросите "Предлагате ли ресторантски услуги на клиентите си?" И "Какъв е броят на нощувките през последната година?" Установено е, че няма пряка връзка между тях, структурите за настаняване не влияят върху броя на нощувките. Посоченият положителен аспект се отнася до факта, че ако се предоставят такива допълнителни услуги, ресторантите предлагат основно традиционни ястия.

Фигура 19 Типология на ресторантьорските услуги, предоставяни от структурите за настаняване на респондентите

В случай на няколко места за настаняване, ресторантите в близост до тях предлагат и интернационална кухня. Основните помещения за настаняване с по-малък капацитет предлагат

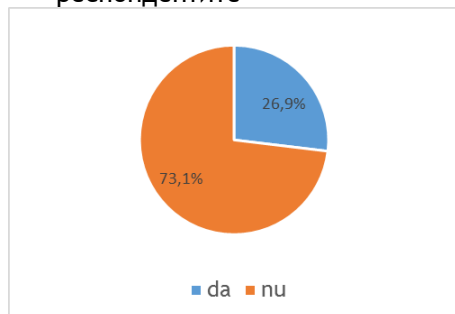
Източник: Обработка на данни от

въпросници, 2018

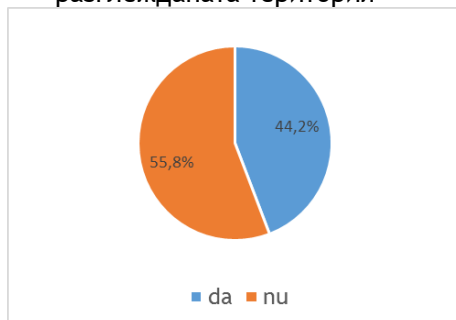
традиционно меню.

Анализирайки връзката между предлагането на екологични услуги и търсенето им от туристите, се наблюдава, че това е обратно пропорционално, което всъщност е отрицателен елемент в смисъл, че доставчиците на услуги за настаняване, които в момента работят на пазара, нямат необходимите съоръжения за задоволяване на търсенето от потенциални туристи.

Фигура 20 Предлагането на екологични услуги от структурите за настаняване на респондентите

Фигура 21 Търсенето на екологични услуги от потенциални туристи на разглежданата територия

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2018

Този фактор оказва негативно влияние и върху заетостта на туристическите структури за настаняване.

Положителен елемент, идентифициран от проучването, е фактът, че почти всички места за настаняване в проучваната зона са построени след 2000 г. Може да се предположи, че те предлагат съвременни и комфортни условия за отдих и туризъм, които администраторите на структури за настаняване се опитват да отговарят на изискванията и очакванията на съвременния туризъм в това отношение.

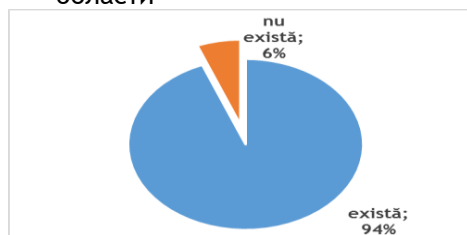
Отрицателен аспект, идентифициран в структурите за настаняване, разположени в областите Видин, Монтана, Враца и Плевен, участващи в полеовото проучване, е липсата на информация от техните ръководители относно стандартите за качество по отношение на управлението на звеното. Пряко следствие от това е неприлагането на такива стандарти в текущата дейност на структурите за настаняване. Тази тема беше анализирана въз основа на отговорите на въпроса: "Какви стандарти прилагате на работното място?". Повечето от получените отговори попадат в една от следните категории: няма, в зависимост от категорията на обекта, високите стандарти,

любезното отношение към клиентите, чистотата и комфорта. Само един респондент посочи, че понастоящем прилага стандарта ISO 22000: 2005, за който е получил разрешение.

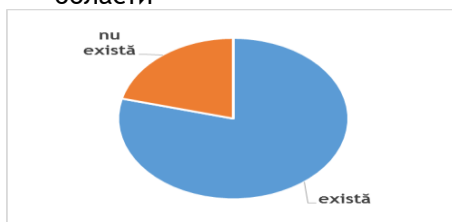
Около 60% от туристите пътуват в областите Видин, Монтана, Враца или Плевен, за да посетят забележителност или туристическа дестинация. В резултат на това е много важно да се създаде пълна картина на географското разпределение на най-важните природни, културни и исторически забележителности, както и на туристическите атракции в анализирани области. Резултатите от този анализ могат да бъдат свързани с етнографски събития и организирани фестивали и с възможности за релаксация, спорт и развлечения в района, за да се създаде интегриран туристически продукт, който отговаря на нуждите на пазара.

От анкетите, прилагани при теренното проучване, предназначени за събиране на количествена и качествена информация, бяха идентифицирани следните данни, които потвърждават възможността за определяне на интегрирани туристически пакети на ниво е областите Видин, Монтана, Враца и Плевен:

Фигура 22 Мнението на респондентите за съществуването на обективи в областта на културното и природното наследство на територията на анализирани области

Фигура 23 Мнението на респондентите за наличието на туристически атракции, които представляват интерес за потенциалните туристи на територията на анализирани области

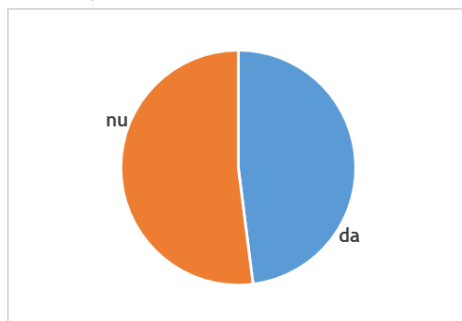

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2018

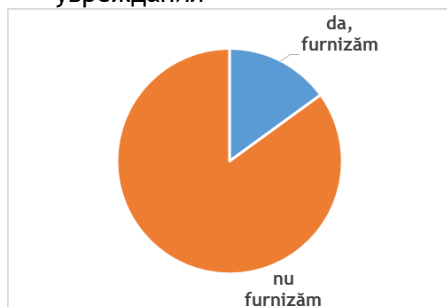
Фигура 24 Мнението на респондентите за наличието на възможности за отдих, спорт или развлечения на територията на анализирани области

Фигура 25 Мнение на респондентите за съществуването на етнографски събития и фестивали от интерес за туристите на територията на анализирани области

Фигура 26 Капацитет на структури за настаняване на респондентите за осигуряване на помещение и стая за гости с увреждания

Фигура 27 Интересът на респондентите към интегриране на структурата за настаняване в туристически пакет

Източник: Обработка на данни от въпросници, 2018

IV. Сравнителен анализ RO-BG

Общ елемент, идентифициран на равнището на двете анализирани територии, е наличието на разнообразно и разнообразно природно и културно наследство, но понастоящем не се експлоатира с максимален потенциал. Като в румънските окръзи, така и в областите на България, туризмът не дава важен принос за регионалната икономика, но степента на осведоменост на публичните власти за неговия потенциал нараства, а през последните години са приети редица мерки и действия. важни за операционализацията на мрежите за сътрудничество, които ще повишат видимостта на целите на природното и културното наследство.

И в двете изследвани територии последните години бяха отбелязани със значителни инвестиции за рехабилитация на няколко цели в областта на културното наследство чрез безвъзмездни средства от Европейския съюз чрез различни национално управлявани програми за финансиране. Тъй като излиза от теренното проучване на целите, рехабилитирани през последните години, в момента те преминават през етап на промоция, за да повишат туристическата видимост и да ги реинтегрират в местните туристически вериги. Трябва да се има предвид, че този процес е дълготраен, чиито последици могат да се усетят в средносрочен и дългосрочен план, така че може да се предположи, че през следващите години броят на посетителите на тези цели ще се увеличи, а оттам и броят на туристи на местно ниво.

Река Дунав е общ елемент във всички анализирани окръзи и области, но само окръг Мехединци изглежда използва оптимално възможностите за развитие въз основа на туристическите дейности, които могат да бъдат организирани около този естествен елемент. Развлекателният, круизният или спортният

туризъм може лесно да се развие на ниво населени места, които имат директен достъп до река Дунав, общините Дубова и Ешелница в окръг Мехединци през последните години се развиха впечатляващо в резултат на капитализацията на това предимство.

От гледна точка на природното наследство, като се има предвид формирания релеф, на равнището на окръзите Долж и Олт езерата, горите и езерата са основните природни туристически атракции. В Мехединци и областите Видин, Монтана, Враца и Плевен природното наследство включва разнообразие от пещери и карстови образувания, които могат да представляват интересни места за потенциални туристи. Двете области в Румъния и областите на България представляват на тяхна територия множество защитени природни територии, регистрирани в мрежата Натура 2000.

По отношение на културното наследство на територията на всички анализирани територии са открити важни останки от римската и бронзовата епоха. Областите Олт и Мехединци (от Румъния) и Видинска и Плевенска област (България) понастоящем имат най-висока популярност по отношение на посетителите на археологически обекти, съществуващи на тяхна територия. На нивото на всички анализирани територии има значителен брой музеи и мемориални къщи, представляващи туристически интересни точки. Кулите представляват отделен елемент в румънските окръзи, като имения на румънските боляри от XVII - XIX век с конкретни архитектурни елементи и детайли от този период. На територията на всички анализирани територии има исторически монашески места, обявени за паметници на културата от национално значение, които са или могат да станат забележителности на монахалния туризъм, практикуван в района.

На нивото на анализирания територия няма паметници, включени в списъка на ЮНЕСКО за културно наследство. Териториите са включени в списъка на нематериалното наследство на ЮНЕСКО от

гледна точка на националните обичаи, включително на местно ниво, и окръг Олт е индивидуално номиниран в този списък по обичая на Кълуш.

Във връзка с организираните културни събития, беше установено, че в Долж (Румъния) и Видин (България), най-известните фестивали и културни събития се организират по брой посетители и видимост на национално и международно ниво.

Анализирайки броя на нощувките на нивото на анализираните територии е установено, че през последните години броят на нощувките в туристическите структури за настаняване се е увеличил във всички окръзи в Румъния, в окръг Мехединци и това се е удвоило в продължение на 5 години. В областите в България увеличението на нощувките е регистрирано само в областите Монтана и Враца, но увеличението не е значително. Общо се наблюдава, че броят на нощувките, регистрирани в румънските окръзи, е по-висок от този, който се отчита на ниво Видин, Монтана, Враца и Плевен. Това може да се обясни с броя на съществуващите жилищни структури на ниво две територии: 251 в областите Долж, Мехединци, Олт и 145 в областите Видин, Монтана, Враца и Плевен.

Анализирайки данните, събрани чрез полеви проучвания, беше установено, че в областите на България повечето от местата за настаняване са хотели и попадат в категорията на 2 звезди, докато на ниво окръг в Румъния повечето от структурите са класифицирани като 3 звезди.

Чрез анализиране по интегриран начин на цялата информация, събрана чрез изследванията, проведени на нивото на изследваните територии, беше възможно да се извърши SWOT анализ, а именно определяне на основните силни и слаби страни, възможности и заплахи по отношение на туристическия потенциал

в областите Долж, Мехединци, Олт, съответно областите Видин, Монтана и Враца. Това е представено по-долу.

Силни страни	Слаби страни
<u>Окръзи Долж, Олт, Мехединци</u> - в района функционира международно летище (в Крайова, окръг Долж) - броят на структурите за настаняване и капацитета за настаняване се увеличи в периода 2013-2018 г. във всички окръзи - броят на нощувките се е удвоил за 5 години в окръг Мехединци, а окръзите Долж и Олт са отбелязали увеличение от около 40% - Окръг Олт е включен в списъка на нематериалното наследство на ЮНЕСКО чрез обичая на Калуш - в окръг Мехединци има два биосферни резервата (резерват Домоглед - Валеа Черна, резерват на Железни врати). - На територията на трите окръга има около 2000 исторически значими обекта на културното наследство, от които 10% са от национално значение - в трите окръга има голям брой археологически обекти и руини от римско време и бронзовата епоха	<u>Окръзи Долж, Олт, Мехединци</u> - Транспортната инфраструктура (пътна и железопътна) е слабо развита или слабо развита - броят на местата за настаняване и туристическите агенции в трите окръга е малък (само 2% от общия брой на съществуващите на национално ниво) - средната продължителност на туристическия престой остава постоянна (Олт) или е намаляла (Долж, Мехединци) между 2013 и 2018 г. и обикновено е ниска (1-2 дни) - над 40% от структурите за настаняване, включени в теренните проучвания, заявиха, че не предоставят допълнителни услуги - голям брой места за настаняване, които не сътрудничат с туристически агенции и не са интегрирани в туристически пакет <u>Области Видин, Монтана, Враца,</u>

- Повечето от помещенията за настаняване предоставят на гостите информация за туристическите атракции в района <u>Области Видин, Монтана, Враца, Плевен</u> - голям брой обекти на природното и културно наследство от национално и местно значение, съществуващи на територията на четирите области - повечето туристически структури за настаняване имат малък брой места за настаняване и могат да създадат усещане за семеен комфорт за настанените туристи - има различни допълнителни туристически услуги, предоставяни от единици за настаняване или други единици в близост до тях - Структурите за настаняване са функционални през цялата година - по-голямата част от структурите за настаняване са сравнително новопостроени и по този начин осигуряват съвременни удобства за настанените туристи - около основните туристически атракции има достатъчен брой единици за настаняване за покриване на туристическото търсене	<u>Плевен</u> - половината от туристическите структури за настаняване не предоставят екологични услуги - Повечето структури за настаняване не предоставят съоръжения и услуги за хора с увреждания - липса на стандарти за качество за управление и за предоставяните услуги- в област Плевен повечето от единици за настаняване работят в гр. Плевен - извън града работи много малък брой туристически структури за настаняване - в периода 2012-2017 г. броят на нощувките остава сравнително скъп (Монтана, Враца) или намалява (Видин, Плевен)
---	---

- около основните туристически атракции има достатъчен брой единици за настаняване за покриване на туристическото търсене - съществуват редица изградени екотуристически маршрути, повечето от които са маркирани с ясни маркировки и имат адекватна инфраструктура	
Възможности	Заплахи
Разработване и изпълнение на проекти, финансирани от невъзстановими средства, насочени към рехабилитация и популяризиране на обектите на наследството Партньорства между публичните органи и участниците от частния сектор за насърчаване на имиджа на територията на туризма и за създаване на мрежи за сътрудничество Дейността на туристическите агенции за популяризиране на местната територия и създаването на тематични туристически вериги. Интегрирани дейности за насърчаване на туризма на междуобластно / междуокръжно или трансгранично ниво Действия за популяризиране на	Висока степен на сложност на документацията, необходима за разработването и изпълнението на проекти с невъзстановимо финансиране за рехабилитация на обектите на наследството Висока степен на сложност на документацията, необходима за разработването и изпълнението на проекти с невъзстановимо финансиране за рехабилитация на обекте на наследството Туристическият сектор не се възприема от местните публични власти като потенциален епицентър за икономическото развитие на анализираните територии Емиграция на работна сила, специализирана в хотелиерските услуги

района в туристически изложения, организирани на национално или международно равнище. Изпълнение на областни / регионални стратегии за развитие на туризма Прилагане на стратегии за цифровизация на обекти на културното и природното наследство	
--	--

V. Заключение и препоръки

Окръзите Долж, Олт, Мехединци и областите Видин, Монтана, Враца и Плевен имат богато природно и културно наследство, признато на национално и международно ниво..

Територията се обслужва от многобройни туристически структури за настаняване, но туризмът не дава значителен принос за местната икономика за нито една от анализираните области и окръзи. Една от причините за това е средната продължителност на туристическите обиколки в района, която е малка. През последните години обаче бяха направени редица местни инвестиции за рехабилитация на обекти на културното наследство и тяхното повторно въвеждане в туристическия кръг. В същото време се забелязва, че местните публични институции полагат усилия за увеличаване на степента на сътрудничество с частната среда, за да се увеличи видимостта на региона.

Сред видовете туризъм, практикувани на равнището на разглежданата територия, екотуризмът и селският туризъм представляват реални перспективи за развитие, като са наясно с структурите за настаняване, които започват да адаптират портфолиото си от услуги, за да посрещнат търсенето на пазара.

От гледна точка на препоръките, основните елементи, които могат да имат устойчиво и устойчиво положително въздействие върху устойчивото и устойчиво използване на природното и културното наследство в района, са насочени предимно към прилагане на мерки за повишаване на туристическата видимост на възстановените обекти през последните години и повторно въвеждане в веригата, както и по-нататъшни инвестиции на местно равнище за подобряване на основната и транспортната инфраструктура.

Както може да се види от анализа на това проучване, чрез реализирането на творчески инициативи и интегрираното популяризиране на съществуващото културно и природно

Социологическо проучване на природното и културното наследство на трансграничния регион Долж, Олт, Мехединци (RO) - Видин, Монтана, Враца и Плевен (BG)

наследство, туризмът може да се превърне в един от основните стълбове на местната и регионалната икономика.

VI. Библиографски справки

- + Проучване на развитието на туризма на регионално ниво (разработено от Югозападна регионална агенция за развитие Олтения)
- + Министерство на туризма на Румъния
- + Министерство на културата на Румъния
- + Wikipedia
- + НПО Асоциация ПроМехединци
- + НПО Монументи Олтения
- + Закон за туризма в България
- + Методология за проучване и оценка на туристическите ресурси в община Враца
- + Статистически данни на интернет страницата на Националния статистически институт в Румъния и България
- + Vacancia.bg
- + Selo359.bg
- + Booking.bg
- + Ръководство „Управление на посетителите по тематични културни маршрути”
- + Стратегия за регионално развитие на област Плевен за периода 2014-2020
- + Стратегия за регионално развитие на област Враца за периода 2014-2020
- + Стратегия за регионално развитие на област Монтана за периода 2014-2020
- + Strategia regională de dezvoltare a districtului Vidin pentru perioada 2014-2020000